Suomen Kuvalehti

HEIDI BLÅFIELD

Kotka-Filmin uutuudessa "Juhla meren rannalla", elokuvattu Unto Seppäsen romaanin mukaan.

N:o 48 HINTA 3 MK 1929

Siivilöityä valoa

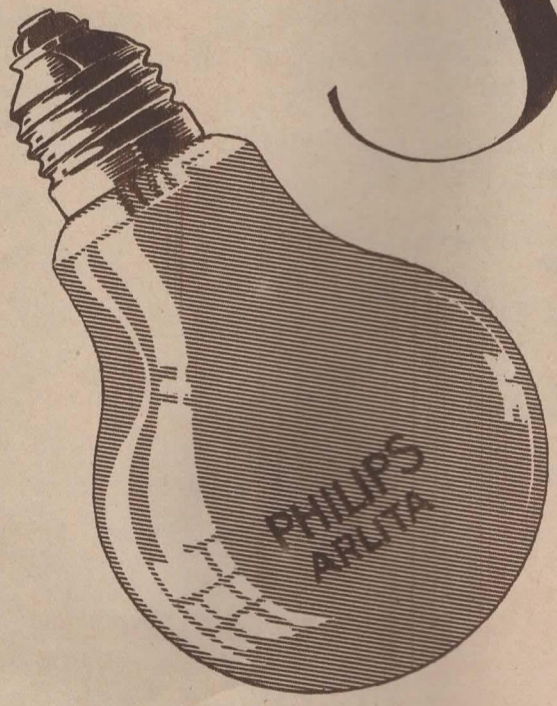

Kova ja räikeä valaistus, vaikka se olisi riittävän voimakaskin, rasittaa häikäisevine säteineen ja jyrkkine varjoineen silmiä. Sisäpuolelta himmennetty Philipsin Arlita-lamppu siivilöi valosta sen häikäisevät säteet pois. Arlita-lampun valo on miellyttävää ja pehmeätuntuista. Tasaisena se jakautuu ympäri huonetta.

Kaunis lamppu
kaunis valo
Muistakaa nimi
ARLITA

Arlita-lamppu tekee olonne viihtyisäksi ja työskentelynne helpoksi. — Uudenaikaisen, patentinsaaneen himmennystavan ansiosta valonhäviö on mitättömän vähäinen.

PHILIPS

ARLITA

MIKSI "WH"-RYYNEISTÄ TULEE MAUKAS PUURO?

SIKSI, että Vaasan Höyrymylly käyttää aivan tuoretta raaka-riisiä suoraan Intiasta ja lähettää myös aina tuoretta ryyniä kauppaan.

KUN vaaditte aina WH-ryynejä, niin tiedätte, ettette saa ylivuotista tavaraa!

VAASAN HÖYRYMYLLY OY:n RIISIMYLLY

Suosii luonto kasvavaista, kun syö leipää vaasalaista.

Todella soitannolliset radiokuuntelijat

joiden musikaalinen ja taiteellinen maku on yhtä kehittynyt, valitsevat kovapuhujan

ARCOFON 5

Sen sävelasteikko on 7 1/2 oktaavin laajuinen — aina matalimpiin bassoääniin saakka — joten siis Arcofon 5:llä sekä ihmisääni että erilaisten soittimien ominaissointu toistuu mahdollisimman täydellisesti. Muotonsa ja rakennusaineittensa puolesta jokaisen kodin todellinen kaunistus. Hinta 1200:— Smk. Pyytäkää jokaisesta hyvinvarustetusta radioliikkeestä esittelyä ilman ostopakkoa.

TELEFUNKEN

Pitkäaikaisin kokemus / Uudenaikaisin rakenne

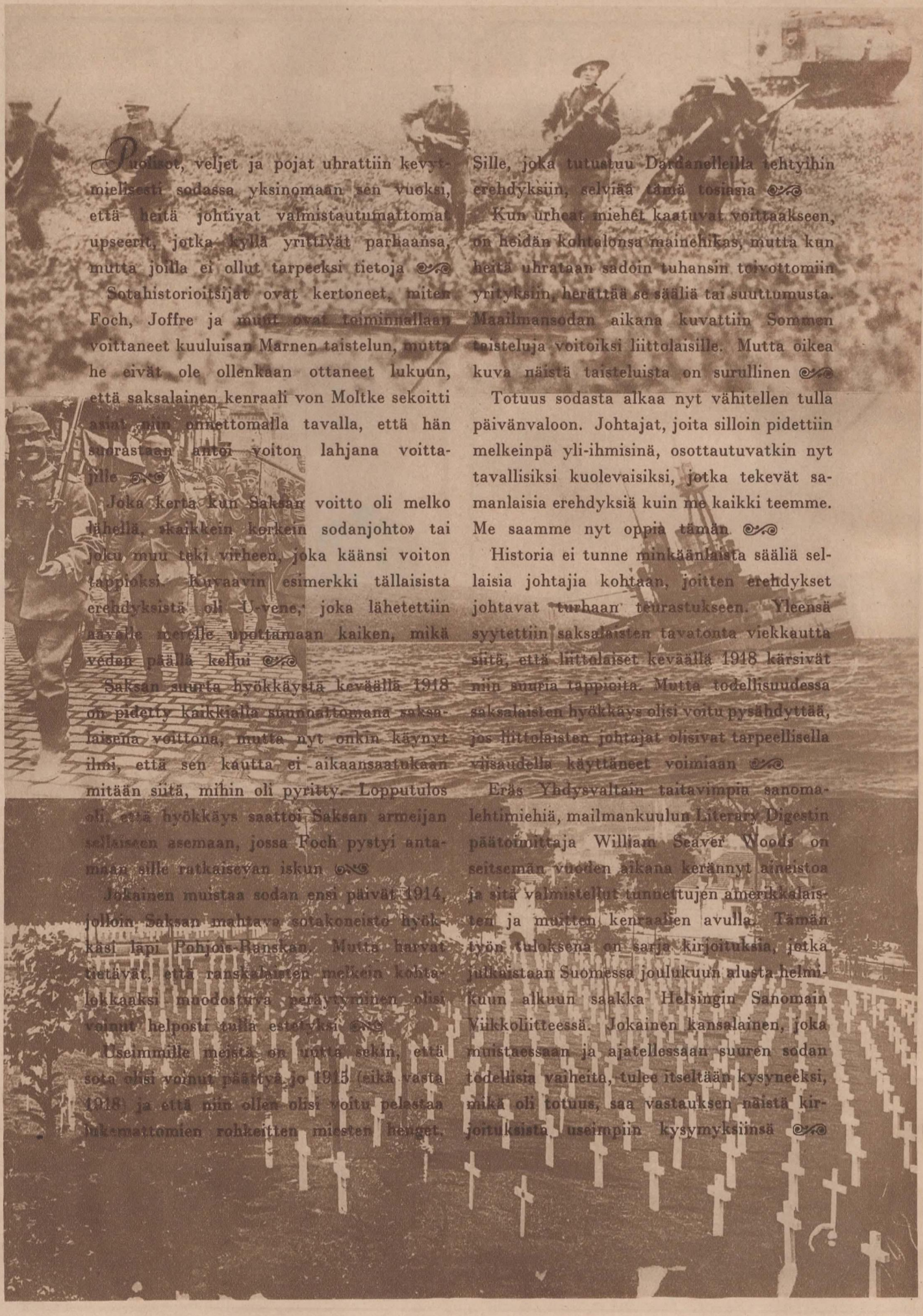

Puolisot, veljet ja pojat uhrattiin kevytmielisesti sodassa yksinomaan sen vuoksi, että heitä johtivat valmistautumattomat upseerit, jotka kyllä yrittivät parhaansa, mutta joilla ei ollut tarpeeksi tietoja

Sotahistorioitsijat ovat kertoneet, miten Foch, Joffre ja muut ovat toiminnallaan voittaneet kuuluisan Marnen taistelun, mutta he eivät ole ollenkaan ottaneet lukuun, että saksalainen kenraali von Moltke sekoitti asiat niin onnettomalla tavalla, että hän suorastaan antoi voiton lahjana voittajille

Joka kerta kun Saksan voitto oli melko lähellä, »kaikkein korkein sodanjohto» tai joku muu teki virheen, joka käänsi voiton tappioksi. Kuvaavin esimerkki tällaisista erehdyksistä oli U-vene, joka lähetettiin aavalle merelle upottamaan kaiken, mikä veden päällä kellui

Saksan suurta hyökkäystä keväällä 1918 on pidetty kaikkialla suunnattomana saksalaisena voittona, mutta nyt onkin käynyt ilmi, että sen kautta ei aikaansaatukaan mitään siitä, mihin oli pyritty. Lopputulos oli, että hyökkäys saattoi Saksan armeijan sellaiseen asemaan, jossa Foch pystyi antamaan sille ratkaisevan iskun

Jokainen muistaa sodan ensi päivät 1914, jolloin Saksan mahtava sotakoneisto hyökkäsi läpi Pohjois-Ranskan. Mutta harvat tietävät, että ranskalaisten melkein kohtalokkaaksi muodostuva peräytyminen olisi voinut helposti tulla estetyksi

Useimmille meistä on uutta sekin, että sota olisi voinut päättyä jo 1915 (eikä vasta 1918) ja että niin ollen olisi voitu pelastaa lukemattomien rohkeitten miesten henget. Sille, joka tutustuu Dardanelleilla tehtyihin erehdyksiin, selviää tämä tosiasia

Kun urheat miehet kaatuvat voittaakseen, on heidän kohtalonsa mainehikas, mutta kun heitä uhrataan sadoin tuhansin toivottomiin yrityksiin, herättää se sääliä tai suuttumusta. Maailmansodan aikana kuvattiin Sommen taisteluja voitoiksi liittolaisille. Mutta oikea kuva näistä taisteluista on surullinen

Totuus sodasta alkaa nyt vähitellen tulla päivänvaloon. Johtajat, joita silloin pidettiin melkeinpä yli-ihmisinä, osottautuvatkin nyt tavallisiksi kuolevaisiksi, jotka tekevät samanlaisia erehdyksiä kuin me kaikki teemme. Me saamme nyt oppia tämän

Historia ei tunne minkäänlaista sääliä sellaisia johtajia kohtaan, joitten erehdykset johtavat turhaan teurastukseen. Yleensä syytettiin saksalaisten tavatonta viekkautta siitä, että liittolaiset keväällä 1918 kärsivät niin suuria tappioita. Mutta todellisuudessa saksalaisten hyökkäys olisi voitu pysähdyttää, jos liittolaisten johtajat olisivat tarpeellisella viisaudella käyttäneet voimiaan

Eräs Yhdysvaltain taitavimpia sanomalehtimiehiä, mailmankuulun Literary Digestin päätoimittaja William Seaver Woods on seitsemän vuoden aikana kerännyt aineistoa ja sitä valmistellut tunnettujen amerikkalaisten ja muitten kenraalien avulla. Tämän työn tuloksena on sarja kirjoituksia, jotka julkaistaan Suomessa joulukuun alusta helmikuun alkuun saakka Helsingin Sanomain Viikkoliitteessä. Jokainen kansalainen, joka muistaessaan ja ajatellessaan suuren sodan todellisia vaiheita, tulee itseltään kysyneeksi, mikä oli totuus, saa vastauksen näistä kirjoituksista useimpiin kysymyksiinsä

MUOTOKUVIA

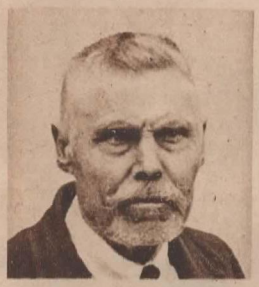

ADAM PESSA,
maanviljelijä. Kuusankoski.
70 v. 25. 11. 29.

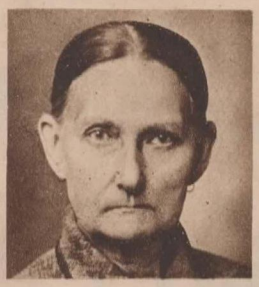

OLGA EKLUND,
neiti. Viipuri.
70 v. 20. 11. 29.

OTTO LAMPINEN,
ap.-nimismies. Viipuri.
60 v. 3. 12. 29.

ANNA ÄÄRI,
rouva. Tampere.
60 v. 2. 12. 29.

LUVIINA AHRIKKALA,
emäntä. Viljakkala.
60 v. 28. 12. 29.

TUOMO TUOMINEN,
majatalonpitäjä. Alastaro.
60 v. 28. 11. 29.

OLGA JAAKKOLA,
talonemäntä. Hollola.
60 v. 27. 11. 29.

LIINUS AALTO,
vaatturimestari. Helsinki.
60 v. 25. 11. 29.

MARIA PORSCH,
rouva. Kristiina.
60 v. 1. 11. 29.

HENRIKA PENNANEN,
emäntä. Kerimäki.
50 v. 30. 11. 29.

SELMA HEINONEN,
rouva. Turku.
50 v. 28. 11. 29.

MARIA LAINE,
rouva. Turku.
50 v. 28. 11. 29.

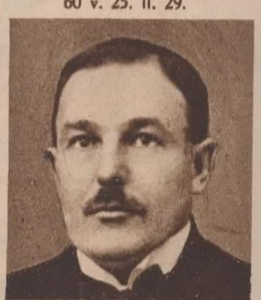

J. D. LIUKKONEN,
kauppamatkustaja. Sortavala.
50 v. 28. 11. 29.

KUSTAA RAHI,
kauppias. Rauma.
50 v. 22. 11. 29.

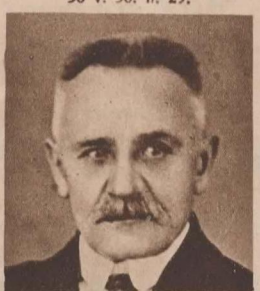

JOHAN W. TAMMIVUORI,
kirvesmies. Helsinki.
† 6. 11. 29 66 v.

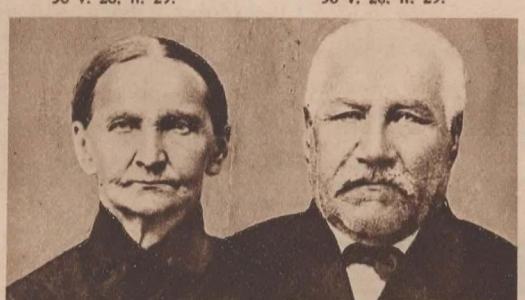

Ent. ratavartija JOOSEPPI JUKKA ja
hänen vaimonsa VALPURI, Lappeenranta.
Kultahäät 30. 11. 29.

JUHO YLIKORPELA,
maanviljelijä. Korvenkylä.
† 23. 10. 29 57 v.

SALOMON HAAPALA ja hänen
vaimonsa LOVISA, Tuomikylä.
Kultahäät 28. 11. 29.

JUHO PETÄJÄNIEMI,
kansak.- op. Pyhäjärvi U. l.
† 3. 10. 29 47 v.

OTTO LIPPONEN,
kauppias. Kaavi.
† 28. 10. 29 38 v.

ALMA KOSKINEN,
emäntä. Hattula.
† äskettäin 35 v.

LAURI PELTOMAA,
maanvilj. poika. Keuru.
† 6. 10. 29 32 v.

LIISI NUMMELA,
neiti. Rauma.
† 9. 11. 29 22 v.

NYRJÄHDYKSET, VENÄHDYKSET JA KOLAUKSET.

Hankkikaa pikainen apu ilman hierontaa.

Jos vaikea nyrjähdys, venähdys tai kolaus Teitä vaivaa, käyttäkää Sloan'in Linimenttiä. Hieronta ei ole tarpeen, sillä linimentti tunkeutuu itsestään ihoon. Silmänräpäyksessä tulehdus on kadonnut, turvotus vähentynyt, ja vahingoittuneet kudokset rauhottuvat. Hyvin pian kivut katoavat kokonaan. Syystä että Sloan'in Linimentti toimii niin nopeasti, sitä käytetään kaikkialla maailmassa **Reumatismia, Ischiasta, Lannekipua, Nyrjähdyksiä, Venähdyksiä, Kolauksia, — kaikkia Lihassärkyjä ja Kipuja vastaan.**

Saatavana kaikista apteekeista.

SLOAN'S LINIMENT
LOPETTAA TUSKAT

Mitä sormenpainalluksella voi aikaansaada!

Pienellä sormenpainalluksella saatte virkistävän suihkun Eau de Colognea kasvoillenne, jos Teillä on TEKNON käytännöllinen, kristallilasinen suihkupullo. Sitä käyttäessänne Teidän toinen kätenne jää vapaaksi, ja kallisarvoisesta Eau de Colognesta ei pisaraakaan mene hukkaan.

Entä pullon sisältö? Se on oleva Teknon »Toilettea», joka litran pulloittain ostettuna tulee monta vertaa halvemmaksi kuin monet pikkupullot.

TEKNO

Harmoonin

johon voitte olla tyytyväinen, ostatte edullisimmin *Nummelan* Harmoonitehtaasta.

HEDÉN JA KUMPP. OY.

MAAN SUURIN HARMOONITEHDAS

Niin suloisen ihastuttava turkki!

Tuon hyväksyvän arvostelun antaa vaativinkin nainen TAILORIN

Turkiskapoista

Tailor

Kaikki, mihin meillä olette tottuneet, laatu, valikoima, aistikkuus ja sopivat hinnat, ovat nytkin parhaat suosituksemme.

Tailorin ulsterit ja talvikapat

niiden muodikkaat turkikset ja viivakauneus todistavat taitavasta tekijästä ja saavat myös täydellisen hyväksymisenne.

HELSINKI
Aleksanterink. 15

Hintamme tuottavat Teille mieluisan yllätyksen . . . Tervetuloa!

CITROVANILLE-OTTO

POISTAA:
PÄÄNSÄRYN
PAHOINVOINNIN
HERMOSÄRYN
HAMMASKIVUN

EDUT:
VUOSIKYMMENEN KOKEMUS.
YLLÄTTÄVÄN NOPEA VAIKUTUS.
EI RASITA SYDÄNTÄ-
EI AIHEUTA VATSAVAIVOJA.
SAATAVANA APTEEKEISTA
5 PULVERIN ERISSÄ
HINTA SMK. 10:-

Huom.! Jälleenmyyjät! Joulu- ym. kortteja halvalla!

N:o		100 kpl
1.	*Joulukortti* sekal. sarja	10:—
2.	» parempi..... »	18:—
80.	» pieni koko, oma »	7:—
3.	» » » kullatt. »	10:—
4.	» keski » » »	12:—
5.	» tavall. » » »	15:—
6.	» kaunis » »	18:—
7.	Uudenv.kortt. kaun. »	18:—
8.	Jouluk. kultakiilto »	50:—
9.	Uudenv.kortt. » »	50:—
10.	*Jouluk.* hieno ulk. »	50:—
41.	» kohopain. kiilto »	45:—
49.	» hieno kotimain. »	40:—
21. J.	» hieno De, De... »	65:—
65.	» pieni koh. kiilt. »	25:—
11.	» bromihopea..... »	45:—
30/10	» hieno lapsi ..... »	20:—
23/6	» » taiteellinen »	30:—
15.	*Postikortti* sekal. »	8:—
16.	» kaunis ..... »	15:—
85.	» varjokuva ..... »	10:—

N:o		100 kpl
86.	*Postikortti* urheilu sarja	10:—
42.	» pieni koko..... »	7:—
79.	» suukkos ..... »	15:—
21.	» hieno de. de... »	65:—
22.	» kohop. kukka »	65:—
35.	» hieno t. rusk. »	30:—
18.	» englanttil. jälj. »	25:—
19.	» kukka..... »	15:—
17.	» maisema värill. »	15:—
17.a.	» » » ulk. »	30:—
34.	» » harm. »	10:—
38.	» hieno ulkolain. »	50:—
	Onnenlehtiä naisille ja mieh.	5:—
	» kuvia n. ja m.	10:—
	Lauluvihkoja 10 kpl erilais.	5:—
	Taikakorttia 5 pakkaa	10:—
	Koti- ja jänispeli ohjeineen	3:—
	Nimeilykirja koruomp. kpl	6:—
	Eläinaapinen kuvakirja »	5:—
	Miljoonain ryöstö salap. kirja	5:—
	Pikkukirjoja 10 kpl erilaista	5:—

Tavarat lähetän rahtivapaasti, jos raha seuraa tilausta, postiennakolla postikulu. lisää 50 mk ostosta 5%, 100 mk 10% ja 200 mk 20% alennus. Alennus tuotteto ilmaiseksi.

Tilatkaa os. **EEMIL SUHONEN, Murole**

RUNSAS VALIKOIMA
Villa- pumpuli- ja pellavakankaita y. m.

YMÄR ABDRAHIM

Iso-Robertinkatu 28,
Puh. 37780 & 37627.

NOAKIN ARKKI

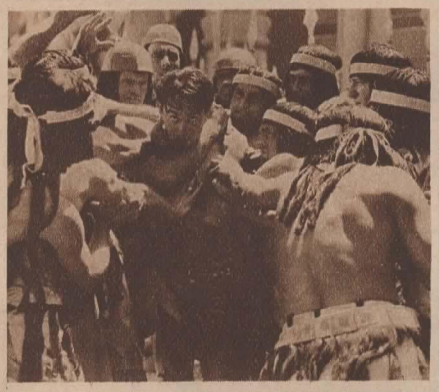

elokuva, mikä luotiin voittamaan kaikki aikaisemmat.

Pääosissa:

Dolores Costello

George O'Brien

Noah Beery

Stockholms Dagblad kirjoittaa:

"Muut monumenttaaliset elokuvat aivan himmenevät 'Noakin arkin' rinnalla."

Svenska Dagbladet kirjoittaa:

"Milloinkaan ennen ei mikään elokuva ole tarjonnut niin suuremmoisia kohtauksia."

Äänielokuva, mikä voittaa kaikki muut.

*

Vuokraa:

OY. KOSMOS FILMI

ENSI-ILTA
kohdakkoin uudessa

Gloria

TEATTERISSA

mistä tulee Helsingin uudenaikaisin ja aistikkain äänielokuvateatteri.

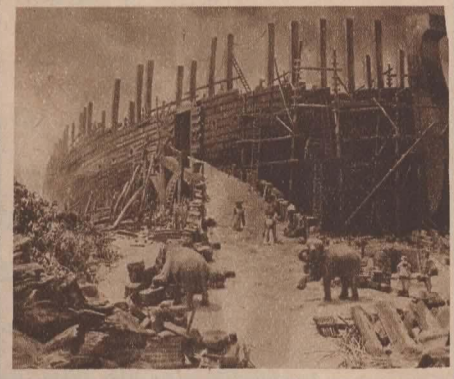

Tyytyväinen Perheenemäntä

on kodille onnen ja auringonpaisteen lähde. Mutta jos niiden talouskapineiden kunnossapidosta, joita hän päivän mittaan joutuu käsittelemään, on ikuinen harmi ja vastus, on emännän hyvä tuuli tiessään. Hänen täytyy sentähden saada panna pöytään

SORSAKOSKEN

ruostumattomasta teräksestä valmistetut veitset ja haarukat, jotka hohtavat aina uusina ja kirkkaina.

Suojaa ja kaunistaa.

Kutsukaa esille nuoruuden kaunis iho!

Hoitakaa kasvonne, kätenne, käsivartenne ja kaulanne F. Paulin oikealla Liljamaito-voiteella, jonka kaunistavia aineita ihon huokoset mielihalulla imevät itseensä.

Jo lyhyen ajan kuluttua muuttuu ihonne kauniimmaksi ja nuorekkaammaksi ja kätenne valkoisiksi ja pehmoisiksi.

F. Paulin
oikea
Liljamaito-voide

Vaaleanpunainen nimilappu, kevyt — käytettävä päivällä.

Sininen nimilappu, rasvainen — ihon puhdistamiseksi.

Päävarasto: Ab. Ullrich, Anderzén & Co., Pitäjänmäki. Puhelin Helsinki 48 176, 48 177

Pääedustaja Suomessa:

BRYNOLF GRÖNMARK

Kumiosasto:

Keskuskatu 5 — Helsinki — Puhelin 24 684

ENGLEBERT
Kestävä rengas!

Englebert

PIX

MITA TARKOITETAAN

terveydellisesti suojellulla tehdastuotteella? Että tuotetta, sen raaka-aineen ensimäisestä käsittelystä alkaen siihen saakka, kunnes sitä sinetöidyissä rasioissa myydään, ei ole käsin kosketeltu. PIX on AINOA tabletti eli pastilli jota siten valmistetaan.

PIX *alkuperäinen* 2: 50

PIX *valkoinen* 2: 25

PIX *loistorasioissa* 3:—

Pysyttäkää miehenne mielenkiinto vireillä

Kattakaa pöytänne niin puoleensavetäväksi, että miehenne odottaa päivällistä iloisin mielin. Pelkkä ruoka ei riitä — tarvitaan lumenhohtava, tahratoi ja kiiltopintainen Tampella-liina. Se luo oikean tunnelman. Lisätkää sitä tuomalla pöytään Tampella-lautasliinat, eläviä kukkia, kaikkea tuota, joka tyydyttää Teidän ja miehenne vaihtelunhalua ja kulttuurinkaipuuta. Silloin muodostuu aterioimisesta päivän kiinnostavin hetki.

Parhain pyyhinliina on MULATTI. Siinä on puoliksi pellavaa ja puoliksi puuvillaa. Pellavan vedenimemiskyky. Puuvillan huokea hinta.

Tampella-kankaan kudonta säilyy muuttumattomana pesuissa. Siksi se on käytännöllisintä.

Tampella
TAMPEREEN PELLAVATEHDAS

SUURMIESTEN ELÄMÄKERTOJA

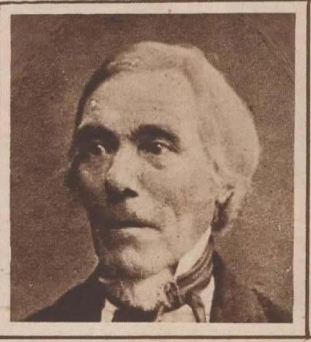

ELIAS LÖNNROT
Kirj.
A. O. KALLIO

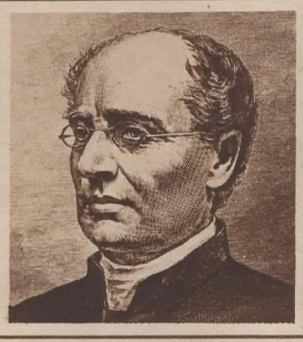

J. L. RUNEBERG
Kirj.
MAILA TALVIO

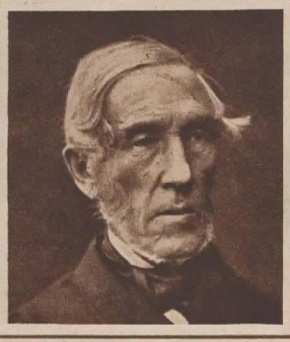

J. V. SNELLMAN
Kirj.
A. MEURMAN

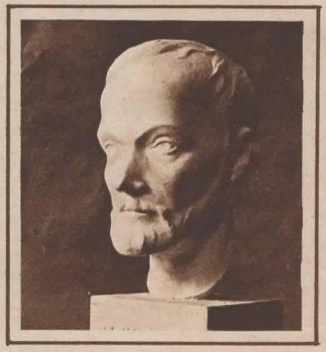

ALEKSIS KIVI
Kirj.
V. TARKIAINEN

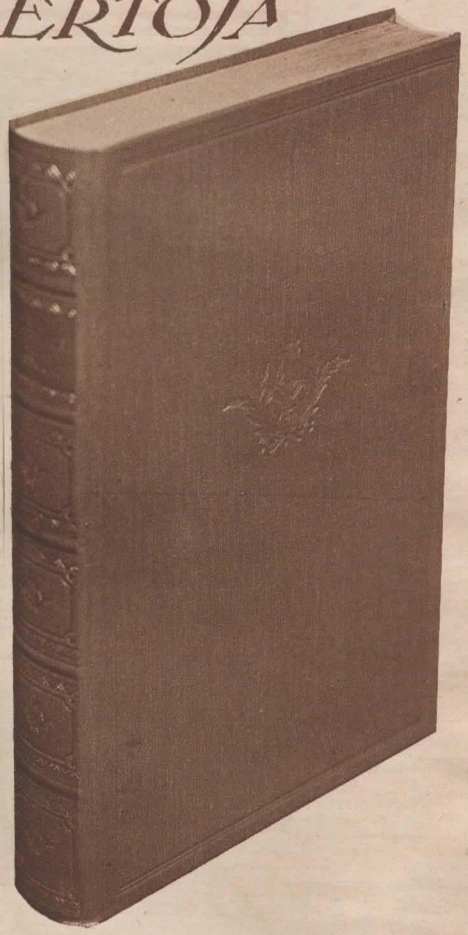

Neljän suurmiehen elämäkerrat samassa kirjassa . . .

SUOMEN KUVALEHTI on valmistanut lukijoilleen taas yllätyksen: tilaajat saavat *puolella hinnalla* neljän suurmiehemme elämäkerrat huomattavien elämäkertakirjoittajien kuvaamina. Tämän kuudettasataa sivua laajan, loistavasti kuvitetun suurteoksen saa tilaaja 55 mk:lla vaatekansissa ja 70 mk:lla nahkaselkäsiteenä. (Kirjakaupassa 110 mk ja 140 mk.) Tilaus on tehtävä n:ossa 46 olleella kupongilla.

Ilmoitussivu.

KOLMASTOISTA VUOSIKERTA

HELSINKI, MARRASK. 30 P. 1929

SUOMEN KUVALEHTI

PÄÄTOIMITTAJA L.M. VIHERJUURI

UUDENMAANKATU 10

EDUSKUNTA VARKAUDESSA

Varkauden tehtaiden johto, A. Ahlström Oy., oli 24. 11. 29 kutsunut eduskunnan, hallituksen y.m. tutustumaan tehtaisiin näiden 20-vuotisen toiminnan johdosta. Kutsun oli ottanut vastaan 110 kansanedustajaa, kuusi ministeriä, sotaväen päällikkö y.m.

Yllä. Yhtiön tarjoamilta päivällisiltä: pääministeri Kallio puhuu, hänen vieressään vuorineuvos V. Ahlström, jonka vasemmalla puolella istuvat eduskunnan puhemies, tri P. Virkkunen, sekä kansanedustaja Miina Sillanpää.

Valok. Poutiainen.

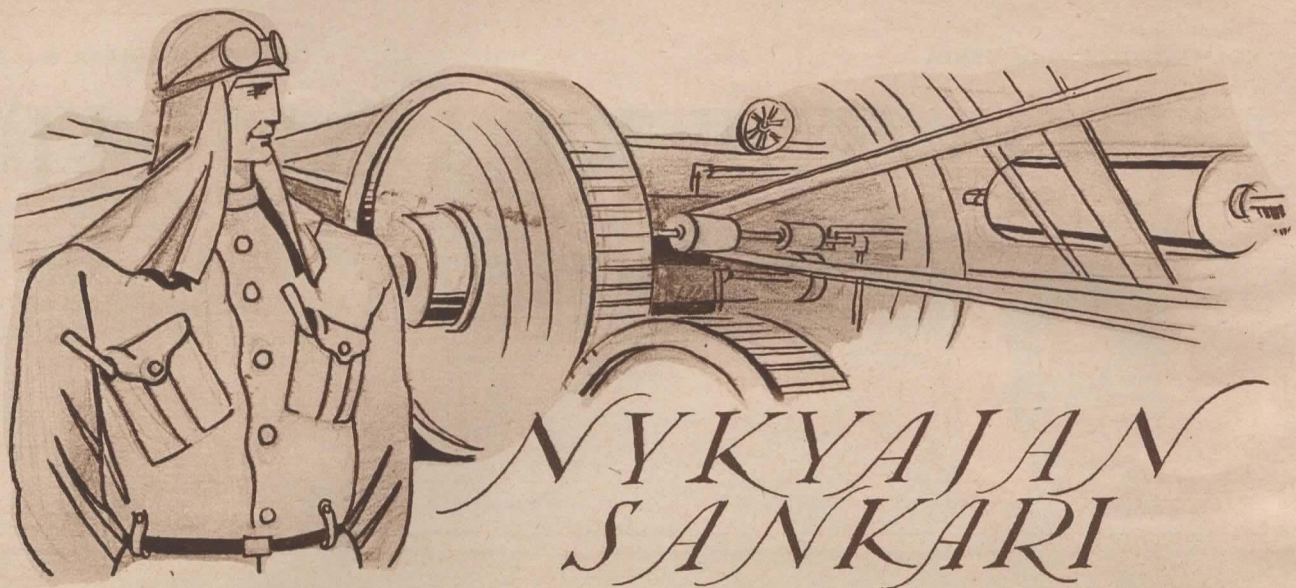

NYKYAJAN SANKARI

KUKA UUDISTAA SUOMALAISEN SATUNÄYTELMÄN?

Erään tuttavani 3-vuotias pikkutyttö teki huvittavalta tuntuvan mutta itse asiassa varsin luonnollisen kysymyksen, joka sitovasti todistaa nykyaikaisen lapsen fantasiasta.

Tytöllä oli äitinsä kanssa pieni kahdenkeskinen iltahartaus, jolloin äiti puhui Jumalasta, hänen käynneistään ihmisten luona auttamassa, varjelemassa jne. Silloin lapsi teki pienen välikysymyksen:

— *Tuleeko Jumala lentokoneella?*

Mitä kaikkea lapset saattavatkaan kysyä! He kysyvät taitavammin kuin aikuiset kykenevät vastaamaan. Tosiaankin taitavasti, sillä niin riehakkaalta kuin lapsen mielikuvitus tuntuukin, ei se voi olla vailla jonkinlaista loogillista syy-yhteyttä. Sehän olisi mahdotonta.

Että sellaiset nykyaikaiset ilmiöt kuin lentokoneet, autot, radiot, mahtavat rakennukset, kauniit näyteikkunat yms. täyttävät lasten fantasian, on itsestään selvää. Tuhkimot ja kuninkaanpojat ovat jo aikoja sitten saaneet väistyä niiden tieltä. Niin herkkä kuin lapsi onkin kaikille vaikutuksille, myöskin kirjallisuudesta saaduille, niin että hän voi pitää tosina aivan olemattomiakin asioita, ei kuitenkaan voitane väittää, etteivät todellisesta elämästä saadut fantasia-aiheet olisi voimakkaampia. Niissä lapsi pääsee mielikuvitusta rakentamaan oman havaintonsa pohjalta ja siis myöskin oman luonteensa mukaisesti. Kasvatuksenkin kannalta tämän pitäisi olla varsin varteenotettava seikka.

Teatterissa olen pannut merkille sen ehdottoman tosiasian, että nykyaikainen lapsi varsin vähän välittää satuprinsseistä, keijukaisista ja noita-akoista. Että nuo vanhanaikuiset satunäytelmät sentään niin paljon viehättävät, johtuu yksinomaan siitä, että teatterin mielikuvitusmaailma sinänsä on niin puoleensavetävä. Mutta jo alaluokilla olevat lapset pitävät noita näytelmiä liian »lapsellisina», he hymähtelevät. Itse asia ei heitä huvita, vain esityksellisillä seikoilla voi heidän mielenkiintoonsa vedota. Ja kuinka voisikaan olla toisin aikana, jolloin — niin selitti eräs kansakoulunopettaja — lapset eivät erehdy automerkeistä, vaan vieläpä tuntevat yksityiskohdittain niiden rakenteenkin, mutta eivät opi läksyjään kuninkaista ja valtaistuinriidoista.

Kaikkien aikojen lapset ihailevat *sankaria*. Mutta sankari-ihanne voi muuttua. Että sankari ja kuningas ovat yhdistetyt toisiinsa, johtuu syistä, joita ei tarvitse lähteä selittämään. Suomalaisille lapsille on alunpitäenkin ollut vieras tuo kuninkaallisten maailma, mutta he ovat sen oppineet. Satukirjallisuutemme on sitä niin uutterasti viljellyt, että koko kuninkaallisuus on muuttunut aika tavalla satumaiseksi. Topelius on kansainvälisiä satuaiheita tarjonnut suomalaisille lapsille niin nerokkaassa muodossa, että me yhä elämme niiden lumoissa, — nyt kumminkin enemmän aikuiset lapsuusmuistojensa vuoksi kuin itse lapset. Satunäytelmien tekijät tallaavat yhä samoja latuja — ainakin puolittain, jos ei kokonaan — ja jokainen uusi näytelmä on Topeliuksen näytelmiä huonompi.

Satunäytelmä ei voi uudistua — mitä uudistumista pidän ehdottoman välttämättömänä — elleivät kirjailijat löydä uutta sankaria. Mutta onko tuon sankarin löytäminen niin hirvittävän vaikeata? Nykyaikaisten ilmiöiden, jotka jo sinänsä tuntuvat huimaavilta, pitäisi tarjota riittävästi aihetta runolliselle fantasialle. Niin pian kuin löydetään oikea, lasten psykologian mukainen kosketus niihin, käy ratkaisu helpoksi. Viime aikoina on nuoriso jo riittävän paljon vieraantunut teatterista, pyrkien hinnalla millä hyvänsä katsomaan jännittäviä filmejä, joista se löytää sankarinsa.

Kuka löytää uuden sankarin, kuka uudistaa suomalaisen satunäytelmän?

Teatteri kaipaa sitä uudistajaa.

Eino Salmelainen.

Lehtisaaren hautaraunio Helsingin länsisaaristossa.

Pronssikauden hautoja
HELSINGIN LIEPEILLÄ

Suomen Kuvalehdelle kirj. maisteri AARNE EUROPAEUS

Hautajaiset Helsingissä n. 3,000 vuotta sitten. — Museomiehet löytäneet pronssikauden haudan Lehtisaaresta, aivan Helsingin liepeiltä. — Silloinen väestö varakasta, koska käytti aikansa metallitekniikan parhaita tuotteita, m. m. partaveitsiä. — Aarteenetsijät särkeneet hautakammioita, mutta löytäneet vain käärmeenpesiä.

Äskettäin ilmoitettiin Kansallismuseoon, että Lehtisaaren korkeimmalla kukkulalla, Helsingin läntisessä saaristossa, oli komea hautaraunio. Museon arkistoista ei löydetty siitä mitään merkintöjä. Paikalle lähetetty kaksimiehinen tutkimusretkikunta totesi kuitenkin tiedonannon täysin oikeaksi. Aivan pääkaupungin laiteilta oli näin saatu uusi lisä maan muinaisjäännösluetteloihin. Moni helsinkiläinen on varmastikin jo vanhastaan tuntenut raunion, mutta pitänyt päivänselvänä, että se jos mikään on asianomaisten tiedossa, ja niin se on tähän asti jäänyt ammattimiehiltä huomaamatta.

Raunio on kymmenisen metriä laaja ja hyvän joukon toista metriä korkea kivikumpu, isonlaisista vierinkivistä kokoon kasattu. Saaren ylimmälle kalliohuipulle ikäänkuin kruunuksi rakennettuna ei tämä yksinkertainen hautamuistomerkki ole suinkaan vailla omalaatuista tehoaan. Alkuaan se on ollut korkeampikin, mutta uteliaat ihmiset ovat aikojen kuluessa sitä hajoitelleet. Lienevätkö ensimäiset aarteenkaivajat siitä vuosisatoja sitten jotain löytäneet, on tietymätöntä, mutta meidän päiviemme penkojat ovat epäilemättä jääneet vaille palkkaa vaivoistaan. Muinaistutkijainkin saalis jää tällaisia muinaisjäännöksiä

Lehtisaaren hautarauniоon kaivettu kuoppa, jossa näkyy hautakammion kansikivi. Kammion rakenne on ollut samanlainen kuin viereen kuvatun euralaisen.

Soik. Pronssikautinen hautakammio Euran Lähteenmäeltä. Kattokivet, yhtä lukuunottamatta, poistettu.

tutkittaessa sangen vähäiseksi, vaikka he tarkastavat koko raunion pohjamullan tiheäverkkoisella seulalla. Tulos koko työstä supistuu useimmiten kouralliseksi palaneita luumuruja. Parhaissa tapauksissa voi ilmaantua lisäksi jokin saviastianpala tahi pronssiesineen muru, mutta merkittävämmät muinaisesineet ovat niin harvinaisia, että niiden löytymistä on pidettävä erikoisen onnellisena sattumana. Niin tarkoin ovat entisaikojen aarteenhakijat sekä kivien lomitse vapaasti vaikuttanut ilma ja sadevesi tehneet lopun alkuperäisestä hautakalustosta.

On siis varmasti tuloksetonta jatkaa sitä kivien väänтelyä rauniosta, jota täällä on vielä viime aikoina tuoreista jäljistä päättäen harjoitettu. Lehtisaaren rauniokallio on näet vahvasti tallatuista poluista ja monista nuotiopaikoista päättäen paljon käyty paikka. Niinpä partiopojat kuuluvat pitävän siellä usein leiriään. Kun heille annetaan elämän varalle ohjausta kaikkinaisissa hyvissä asioissa, ehdottaisin, että heille tällä paikalla annettaisiin opetusta siitä, mitä muinaismuistojemme suojeluslaki tällaisten muistomerkkien rauhoittamisesta ja suojelemisesta säätää.

Monien polvien aarteenhakijain työstä on Lehtisaaren hautarauniоon syntynyt iso kuoppa. Sen sivussa näkyy yli metrin pituinen laakakivi. Tämä on raunion keskessä aikoinaan olleen hautakammion kattokivi. Asian valaisemiseksi on tähän otettu kuva Eurassa tutkitusta, ehyenä säilyneestä hautarauniosta avattuine paasiarkkuineen. Siitäkään ei löydetty mitään muuta kuin vainajan poltettuja luita.

Muinaismuistoista köyhässä Helsingin ympäristössä on muutamia muitakin samanlaisia hautarauniоita. Kaksi on aivan lähellä kaupunkia Seurasaaren tien varressa, entisen ukkokodin luona, toinen pienempi rantakalliolla, toinen isompi metsässä mantereen puolella tietä. Jälkimäinen, joka kivien määrästä päättäen on alkuaan ollut hyvinkin komea, on aivan hajalleen sortunut. Molemmat rauniot on jo parikymmentä vuotta sitten asiantuntijavoimin tarkkaan tutkittu ja sen jälkeen taas ennalleen koottu. Pari kertaa on niistä sittemmin yritetty ottaa kiviä, mikä on kuitenkin estetty järjestysvallan avulla. Kiinteiden muinaisjäännöstemme kaikkinainen vahingoittaminen on nimittäin kielletty laillisen edesvastuun uhalla. Herttonaisten kartanon luona on myös neljä hautaraunion jäännöstä.

Samanlaisia hautarauniоita on rannikoillamme paikoin hyvin tiheässä, paikoin harvempana vyönä Viipurinlahden

Hautarauniо Seurasaaren tien varressa Helsingissä.

suulta Pohjanmaalle asti, vieläpä vähin suurempien sisäjärviemmekin rannoilla. Niiden kokonaisluku on laskettu pariksi tuhanneksi. Toiset ovat komeita kivikumpuja, joskus parikymmentäkin metriä laajoja ja 3—4 metriä korkeita, toiset pitkulaisia muureja, useimmat kuitenkin pahoin hajalle pengottuja. Viimeksimainituissa näkyy monesti kivien keskessä paasista kyhätyn kammion jäännöksiä. Raunioiden kansanomaiset nimitykset: hiidenkiukaat, jätinroukkiot, jättiläisten vareet ja monet muut osoittavat jo, että ne kuuluvat etäisiin taruperäisiin aikoihin. Kun kuumana kesäpäivänä lähestyy rauniota, sihahtaa kivien peittoon kirjavanahkainen kyy, muinoin aarteita vartioineen lohikäärmeen viran perijä.

Näitä hautaraunioita on paitsi Suomessa myös Virossa ja Skandinavian maissa sekä paikoin etäämpänäkin. Vaikkakin niistä on löytöjä niukasti, on niitä kuitenkin koko tältä laajalta alueelta siksi paljon, että raunioiden ikä on tarkanlaisesti määrättävissä. Enin osa on varmasti pronssikautisia eli kahdelta viimeiseltä vuosituhannelta ennen ajanlaskumme alkua. Meilläkin on sentään pronssikauden esineitä, vihreiksi homehtuneita pronssisia tikareja, kirveitä, partaveitsiä y. m., saatu talteen yli kymmenestä rauniosta. Ja itse hautamuoto, joka on kehittynyt skandinavialaisista kivikauden haudoista, viittaa samaan aikaan. Se on pohjimmaltaan peräisin Välimeren maista, mistä se Euroopan länsirannikkoa myöten on levinnyt Itämeren äärille. Egyptin pyramidit kuuluvat hautojen kehityshistoriassa tavallaan samaan sukupuuhun kuin nämä vaatimattomat kiviroukkiomme.

Pronssikirves, maalöytö Helsingin pitäjän Tapaninkylästä, ja pronssitikari, hautarauniolöytö Dragsfjärdistä.

Pronssikauden hautarauniot ovat hallitsevilla paikoilla, kallioiden huipuilla, joilta avautuu laajoja näköaloja yli ympäröivien saaristoselkien. Paikanvalinnalla on varmaan ollut oma tarkoituksensa. Suuria kivimääriä ei ole suotta laahattu korkeille vuorille. Toistaiseksi ei asialle ole keksitty kuitenkaan sen luontevampaa selvitystä, kuin että vainajalle on tahdottu varata viimeinen leposija paikalle, mistä hän jatkuvasti saattoi katsella elinaikansa mieluisinta työvainiota, merta. Pronssikauden väestö oli näet merikansaa, joka asui parhaasta päästä saaristovyöhykkeessä ja joka haki pronssiset työkalunsa ja aseensa merentakaisista maista.

Pronssikauden ihmiset ovat jättäneet Helsingin ympäristöön itsestään muitakin muistoja kuin hautaraunioita. Jo v. 1850 tuotiin Helsingin yliopiston muinaisesinekokoelmaan kaksi pronssikirvestä, jotka oli löydetty soramäestä Helsingin pitäjän Tapaninkylän Rasin talon tonttimaalta. Kirveet, jotka nykyään ovat Kansallismuseossa näytteillä, ovat todellisia koruaseita. Somistuksina on niissä muun ohella sujuvia spiraalikiemuroita, jotka ovat luonteenomaisia varhaisemman pronssikauden koristetyylille ja joista päättäen kirveet ovat vähän yli 3,000 vuotta vanhoja. Näitä löytöjä voi pitää merkkeinä siitä, että pääkaupunkimme seudun hautaraunioiden rakentajat olivat vaurasta väkeä, he kun pystyivät hankkimaan itselleen aikansa metallitekniikan parhaita tuotteita.

UUTISIA MUOTO-KUVINA

K. A. FRANSSILA,
fil. tri, kouluneuvos. Helsinki.
60 v. 29. 11. 29.

FR. BJÖRKQVIST,
kauppaneuvos. Tampere.
70 v. 1. 12. 29.

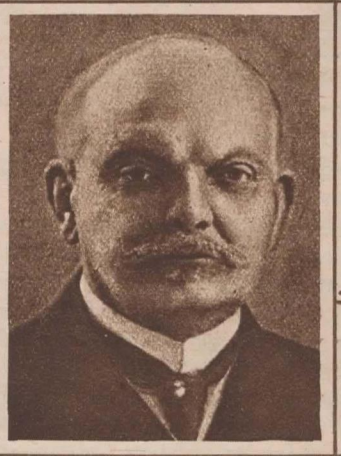

SVEN PALME
(vas.), johtaja, ruotsalainen Suomenystävä, jonka ansiosta m. m. ruotsalainen prikaati saapui avuksemme v. 1918. 75 v. 4. 12. 29.

ANTTI TULENHEIMO,
professori, Helsingin Yliopiston rehtori.
50 v. 4. 12. 29.

JOHANNES GEBHARD
(vas.), taiteilija. Oma näyttely äskettäin Helsingissä.

*

Oik. Johannes Gebhard: "Lokakuu".

JOHN ZIDBÄCK,
rehtori. Helsinki.
75 v. 3. 12. 29.

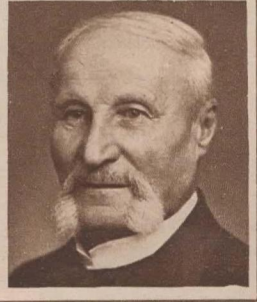

F. V. LINDROOS,
kultaseppä. Helsinki.
80 v. 29. 11. 29.

LIISI HAUTANEN,
rouva, eteläpohjalainen valistustyöntekijä. Lapua.
70 v. 27. 11. 29.

HJ. TUKIAINEN,
fil. maist., kauppakoulun johtaja. Terijoki.
50 v. 23. 11. 29.

VÄINÖ INBERG,
kappalainen. Turku.
50 v. 29. 11. 29.

Aurinko pilkistää pilvestä viimeisen kerran ennenkuin taivas pimenee kokonaan myrskyn noustessa.

RAJUA MYRSKY TULIMAAN KAUHU

Suomen Kuvalehdelle kirj. tohtori VÄINÖ AUER

Tulimaa, Etelä-Amerikan eteläisin kärki, on vähän tutkittu ääretön erämaa. Suomalainen retkikunta, joka vv. 1928—1929 oleskeli niemekkeellä, on kuitenkin "paljastanut" Tulimaata monessa suhteessa, niin että Tulimaa nyttemmin voidaan esitellä suurellekin yleisölle tarkemmin ja perusteellisemmin kuin ennen.

Tulimaa, tuo Etelä-Ameriikan manteren eteläisimmän kärjen monisokkeloinen saariryhmä, on suurten vastakohtien ihmeellistä maata. Siellä avautuu valtaisan aarniometsän peittämän ja soisten laaksojen uurtaman jylhän vuoriston äärellä silmänkantamattomana vaaleankeltainen, silopiirteinen pampa-lakeus, jossa voimakas tuuli suhisee karkeiden ruohojen korsissa ja jossa pölypilvi seuraa hurjaa vauhtia kiitävää ratsua. Tuon äärettömältä näyttävän lakeuden yllä kiertää aurinko kirkkaalla taivaalla, ja maan kamaralla suunnattomat lammaslaumat liikkuvat verkkaan kohti hopeisina kiemurtelevien pikku jokien ruohoisia rantaniittyjä. Mutta kaukana taivaan autereista sineä vastaan nousevat suuren vuoriston terävät huiput. Siellä kohisee läpipääsemätön aarniometsä kirkuvine papukaijoineen, ja lumisten tunturien yllä leijailee ilmojen valtias, uljas kondorikotka, häipyen lyijynharmaiden sadepilvien sekaan, jotka kaatavat valtaisia sademääriään tummanviheriän, pienilehtisen, mutta laajalatvuksisen pyökkipuumetsän sekaan.

Tulimaan vuoristossa, joka on valtaisan Andien vuoristojonon särkynyttä monisokkeloista labyrinttia, piilee syvien rotkolaaksojen kätköissä mitä ihanimpia aarniometsiä. Siellä ne koristavat vuonojen jylhiä rantaperukoita, joissa vallitsee rauhaisa tunnelma. Villit verenpisarat hohtavat punaisina, ruoho viheriöi ja ainaviheriät puut levittävät taajoja lehviään. Silloin kun aurinko hetkeksi pilkistää raskaiden pilvien lomasta, kimaltelevat vesipisarat vettä tihkuvassa, sammalen kattamassa aarniometsässä, ja pikkulintujenkin liverrys heläjää. Ylhäältä vuoriston ikuisilta lumikentiltä valuvat sinirailoiset jäätiköt häikäisevät silmiä, ja valtaisa

Tulimaan myllertävää myrskyä.

pauke, joka ilmoittaa jäätiköiden liikehtivän, katkaisee luonnon juhlallista hiljaisuutta.

Tulimaan valtias on tuuli. Sen kohinan kuulee jo kaukaa, kun se temmeltää vuoriston lumiaavikoilla paiskautuen ylöspyrkivän metsän taajoihin latvuksiin. Kestää vain muutaman minuutin, kun kaunis kesäpäivän tunnelma on häipynyt ja myrskypilvet kiitävät yläilmoista alas ankaralla ryskeellä. Aarniometsä huokaa ja myrsky suhisee vuorten ulkonevilla särmillä. Se on tuo samainen, kautta maailman tunnettu Tulimaan racha-myrsky, joka näyttää voimaansa. Jättiläistyrskyt särkyvät Kap Hornin rantakallioihin, merivesi nousee vihmana satojenkin metrien korkeuteen ja peittää näköalan. Silloin tulee pitää varansa, jottei alus paiskautuisi vasten kammottavia, äkkijyrkkiä rantakallioita tai vedenalaisia kareja, jotka irvistävät laskuveden paljastaessa niiden terävät särmät. Tuo läntiseltä ilmansuunnalta tuleva, Tulimaassa vallitseva myrsky on paiskannut lukemattomat urheat merenkulkijat jäljettömiin näiden tuntemattomien sokkeloiden kätköihin.

Delfiiniparven paraati. Valok. V. A.

Suomalainen Tulimaa-retkikunta oli kaksi kuukautta ratsain rämpinyt Tulimaan pääsaaren sisäosien soita ja tunkeutunut aarniometsien sisään. Siksi tuntuikin virkistävältä vaihtelulta, kun astuimme viime helmikuun alussa kaksimastoiseen, 20 tonnin kantoiseen, tukevaan alukseen matkalla vuonojen satumaisille maille. Olimme vallanneet koko tilavan ruuman, jossa me lampaantaljoilla ja telttasängyillämme lojuillen, sveitsiläisten alppilyhtyjen valossa asustimme kaikkine varastoinemme. Ruuman kattoaukko oli suljettu, vain osa oli ilmanvaihtoa varten avoinna siten, että sen peitoksi pingoitettiin tukeva telttakatoksemme.

Risteilimme Tulimaan monisokkeloisissa vuonoissa, myrskyissä ja tyynissä lahtien poukamissa, ja makuusäkin lämpimässä vietimme monta ikimuistettavaa yötä suojaisissa ankkuripaikoissa myrskyn ulvoessa laivan teräsköysissä. Olimme helmikuun puolivälissä

Racha-myrskyn noustessa. Vesi savuaa pyörretuulen nostaessa sitä.

Sotk. Rauhallinen hetki laivan kannella gramofonin soittaessa.

edenneet kohti Darwin-vuoriston labyrinttimaisia vuonoja, sivuuttaneet onnellisesti Anxious pointin, joka on merenkulkijoiden pelätty niemeke, ja kääntyneet sen eteläpuolelle aukeavan, luoteiseen ilmansuuntaan ammottavan vuonon suusta sisään. Tavanmukainen delfiiniparaati oli laimea, vain jokunen mustaselkäinen delfiini molskahteli keulan edessä, muuten vallitsi tuossa syvälle vuoristoon tunkeutuvassa vuonossa autio tunne. Ympärillämme kohosivat tummat vuorten seinämät tuhannen metrin korkeuteen, ja niiden ikuisilta lumilakeuksilta valui vuonon perimpään soppeen valtaisa, valkea, käärmemäisesti luikerteleva jääkieleke, jonka railot hohtivat tummansinisinä.

Oli kolea sää vuonojen mailla. Taivas oli synkkien, hurjaa vauhtia kiitävien pilvien peitossa, ja vain vuorten mustat kupeet näkyivät sateen lomasta. Tullessamme perukalle näimme, kuinka merivesi nousi vihmana ilmaan. »Tulimaan kauhu», sanoi kapteenimme, vanha, vuonoilla liikkunut merikarhu. »Tuo ei tiedä hyvää, se on racha-myrskyä.» Kapeata vuonoa oli noin 6 km, ja rannasta jatkui vielä noin 10 km kiinteätä maata myrskyn pieksämine aarniometsineen jääkielekkeelle asti, josta silloin tällöin kumahteli jymeitä paukauksia

Retkikunnan alus rauhallisen vuonon pohjukassa.

merkkinä uusien railojen aukeamisesta ja jäämassan liikkeestä. Luonto näytti illan hämärtyessä suorastaan kammottavalta, ja kun me kehnossa ankkuripaikassamme vuonon perällä otimme vastaan yön, vonkui myrsky jo kiukkuisena teräsköysissä ja laiva liikahteli levottomana sinne tänne nousten ja laskien vaahtopäisillä laineilla.

Kun me seuraavana aamuna levottoman yön jälkeen tarkastimme asemaamme, huomasimme, että voimakas tuuli puhalsi suoraan vuonon suusta sisään, laiva keikkui ja riuhtoi ankkurin ketjua, ja myrskypilvet kiitivät hurjaa menoaan. Olimme juuri konehuoneessa aamiaisella, kun kuului hirmuinen kohina. Vuonon suulta työntyi valtaisa rachapyörre, joka nostatti veden vihmana ilmaan. Vuonon vesi savusi. Pyörre eteni hurjaa vauhtia ja kauhealla kohinalla se lähestyi paikkaa, jossa aluksemme oli ankkuroituna. Muutaman sekunnin kuluttua olimme vesivihman seassa, ja laiva kallisteli niin, että kannelle virtasi vettä. Kaikki mitä oli kannella irtainta, lähti liikkeelle, kanistereita, halkoja y. m. ilmavirta vei mennessään, ja meidän oli kiireimmiten paettava suojaan. Nyt oli poispääsy ehdottomasti suljettu. Pyörre seurasi toista. Ilmavirta oli niin voimakas, että vuorilta alas valuvat vesiputoukset pyörre nostatti ilmaan ja koko tumma

Oik. Vesiputoukset koristavat vuorten rinteitä.
Alla. Tulimaan sydänmaata Vicuñan luona.

vuoren kylki muistutti savuavan tulivuoren rinnettä, joka suitsutti savua lukemattomista raoista.

Valmistauduimme vastaanottamaan kolkkoa sunnuntaita, helmikuun 17 päivää. Pyörteet riehuivat yhä lyhenevin väliajoin. Laivamme keikkui arveluttavassa paikassaan levottomasti nykien ankkurien ketjuja. Fjordo Tristeza (=synkkä vuono) on nimensä arvoinen. Koko vuono on savuavan meren myllerryksenä. Vesivihman läpi ei näe keulaakaan etemmäksi, ja pysyttelemme jännittyneinä ja sanattomina suojapaikoissamme luottaen vain ankkuriin. Tilanne käy yhä tukalammaksi. Myrskyn meteli kasvaa, kaikkialla vinkuu ja vonkuu, ja rannalle ajautuminen näyttää varmalta. »Ankkurikin on lähtenyt kyntämään», ilmoittaa kapteeni huolestuneena, »ja kohta olemme maissa». Suunnittelemme nyt vain keinoja saadaksemme rannalle niin paljon ruokavaroja ja soutuveneemme ehjänä, että sitten osa meistä voisi yrittää ihmisten ilmoille soutaen, sillä Darwinvuoriston jäätiköiden yli yrittäminen olisi samaa kuin varma kuolema. Avun saanti soutaenkin näytti epävarmalta.

Mutta ankkuri kestääkin! Olemme tosin ajautuneet jo niin lähelle rantaa, että laivamme perästä on laskuveden aikana noin kymmenen metriä korkeaan rantahietikkoon ja laivamme köli ja peräsin kolkuttavat pohjaan. Koko alus on sitäpaitsi pahasti kallellaan. Mutta ankkuri, joka on noin 17 sylen syvyydessä pohjajyrkänteen kupeessa, ei siltä sanottavasti enää nouse, ja laivan liitokset kestävät. Mutta seuraavan laskuveden aikana olemme varmasti rannalla, ellemme yritä pois tästä vaaranalaisesta paikasta.

Ensimäinen yritys epäonnistuu. Uusi puuska yllättää meidät nostettuamme ankkurin ja koettaessamme päästä paikasta pois. Kone ei jaksa viedä laivaa eteenpäin, ja valtaisa vaahtopää heittää aluksemme takaisin. Ankkuri putoaa kuitenkin kiireesti pohjaan jälleen ja kiikumme lähellä entistä paikkaamme. Illalla puuskien väliajat suurenevat, ja niiden kestäessä on hinnalla millä hyvänsä yritettävä. Pääsemme muutamia satoja metrejä, kun voimakas racha heittää meidät taas takaisin, mutta silloin meidän onnistuu päästä erään pienen niemen suojaan. Paksu varppi viedään maihin, sidotaan jättiläispuun rungon ympäri, ja ankkurikin heitetään lähelle rantaa matalaan veteen.

Silloin alkoi uusi myrskyhyökkäys, ja seuraava yö oli hirveä. Entinen ankkuripaikkamme oli yhtämittaisen myllerryksen käsissä, kaikkialla oli vain vesivihmaa, ja kaamea myrskyn meteli ei sallinut unen päästä käsiksi väsyneisiin matkailijoihin.

Aamun valjetessa myrsky asettui. Taivas selkeni ja rachat temmelsivät vain vuorten lumiaavikoilla, joiden yllä pilvien riekaleet ajelehtivat. Mutta meri oli vielä levoton ja vuonolla laineet loiskuivat rantakallioita vastaan. Silloin pantiin kone käyntiin, ja pian oli aluksemme ulkona hornan kattilasta. Olimme hyvillämme päästyämme ylen jännittävästä tilanteesta kuin myös siitä, että saimme elämystemme sarjaan arvokkaan lisän.

NELJÄNNESVUOSISATA teatteria

Suomen Kuvalehdelle kirj. maisteri O. TALVITIE

TAMPEREEN TEATTERIN ENSIMÄINEN HENKILÖKUNTA: Jussi Snellman, Anna Talma (Tuulos), Helmi Autere. Pekka Alpo, Elli Tompuri, Kaarle Halme, Hilma Rantanen, Otto Tuulos, Alarik Korhonen, Väinö Viljamaa, Teuvo Puro, Kaarlo Braxén, Kaarlo Saarnio, Mimmi Talvitie, Lyyli Kanerva (Puro), Aarne Orjatsalo.

*

Otk. Tampereen Teatteri.

Tampereen Teatteri viettää näinä päivinä 25-vuotisjuhlaansa. Tamperelaiset näkivät tiettävästi ensimäisen teatterinäytännön omassa kaupungissaan jouluna 1841, jolloin Westerlundin ja Mineurin kiertävä ruotsalainen teatteriseurue onnellistutti paikkakuntaa kymmenellä näytännöllä. Sen jälkeen tyydyttivät satunnaiset vierailijat kaupungin tarpeita tällä alalla kolmea kuukautta vaille 53 vuotta, kunnes tamperelaisten korpivaellus teatteriasioissa vihdoin päättyi *Kaarle Halmeen* toimesta syyskuun 8 päivänä 1904, jolloin Tampereen Teatterin avajaisnäytäntö, Kiven »Kullervo», pidettiin.

Oikeata, vasiten rakennettua teatteritaloa oli Tampereelle puuhattu jo viime vuosisadan viimeisen vuoden viimeisistä päivistä lähtien, mutta vasta vuoteen 1913 mennessä saatiin tämä puuha toteutetuksi, niin että Tampereen Teatteri sai lähes ensimäisen vuosikymmenen iästänsä majailla kiinalaisena Seurahuoneella, Raittiustalolla ja Palokunnantalolla, kärsien kaikki ne tuskat ja vaivat pakkasen, ahtauden ja muutoinkin epämukavien olojen muodossa, jotka teatteri suinkin taitaa alkuvaiheissaan osakseen saada.

Eivät Tampereen Teatterin alkuvaiheet muutenkaan ylen ruusuiset olleet. Elokuun alussa kokoon-

Simo Kaario.

tui henkilökunta harjoituksiin, mutta ei siinä kaikesta päättäen vain yhtä näytelmää harjoitettu. Halmeen alulle paneman taiteellisen työn ja innostuksen hurjuudesta mainittakoon esimerkkinä, että kun ensimäinen ensi-ilta oli syyskuun 8 päivänä, niin marraskuun 16:ntena oli jo *yhdestoista*, joten uusi näytelmä valmistui esitettäväksi keskimäärin vähän vaille 7 päivän väliajoin. Ja esitettyjen näytelmien joukossa oli »Kullervon» lisäksi sellaisiakin kuin »Wilhelm Tell», »Helgolannin sankarit», »Ylösnousemus» ja »Maria Stuart». Ensi-iltoja saattoi olla peräkkäisinäkin päivinä. Niinpä torstaina lokakuun 13 päivänä esitettiin ensi kerran Augierin »Vaaran hetkellä» ja heti seuraavana päivänä »Helgolannin sankarit». George Sandin »Sirkan» ja Kragin »Viimeisen päivän» ensiesitysten välillä oli aikaa perjantai-illasta tiistai-iltaan. Mikäli senaikuiset teatterissakävijät kertovat ja sikäli kuin itse jaksan tältä ajalta muistaa, eivät esitykset suinkaan olleet ylen alkuperäisiä ja kiertuetyylisiä, vaan tehtiin niissä sangen vakavaa taiteellista työtä.

Tampereen ensimäinen teatteririita puhkesi saman vuoden marraskuun 13 päivänä, imien pyörteisiinsä, paitsi teatteria, sanomalehdet ja suurimman osan kaupunkilaisia. Sen enemmän tai vähemmän välitön seuraus oli, että Halme lähti. Hänen seuraajakseen pestattiin näyttelijäkunnan joukosta *Elli Tompuri*, joka kesti ja menestyi hyvin paikallaan kevääseen asti.

Seuraavan syyskauden luotsasi teatteria *Pontus Artti*, mutta hänkin jätti kevääksi ohjakset *Aarne Orjatsalolle*. Suurimman osan näytäntökautta 1906—07 oli johtajana *Hemmo Kallio*. Nyt vasta saatiin teatterille ensimäinen useampivuotinen johtaja, *Pekka Alpo*, joka pani teatterissa alulle säännöllisiin oloihin perustuvan määrätietoisen työn. Alpon aikana oli taiteellinen menestys suurempi kuin taloudellinen. — Alpon jälkeisen johtajan, *Jalmari Hahlin* aikaa pidetään yleisesti Tampereen Teatterin taiteellisena loistokautena, ja silloin olikin »piireissä» yleisenä riidanaiheena, oliko tämä tai tuo esitys parempi Kansallisessa vai Tampereella. Mutta teatterin talous oli rappiolla ja painoi kahden seuraavankin yksitalvisen johtajan, *J. A. Pärnäsen* ja *Valle Sorsakosken* aikana laitosta. Tämän jälkeen olivat johtajina pariinkin otteeseen *Jalmari Lahdensuo* ja *Mia Backman*, jotka molemmat koettivat kohennella asioita sekä taiteellisesti että taloudellisesti: edellisen keinoina olivat jykevät esitykset, jälkimäisen käyttämä lääke oli operetti, minkä hän istutti Tampereelle. Kun Lahdensuo toisen kerran lähti Tampereelta, tuli johtajaksi *Teuvo Puro*, josta toivottiin tilanteen pelastajaa. Näin ei kuitenkaan käynyt. Syksyllä 1925 tuli teatterin johtajaksi *Eino Salmelainen* suoraan sanomalehden toimitustuolilta, suurin taiteellisin päämäärin mutta sitä pienemmin käytännöllisin

Teivo Ellenberg.

Soik. Helvi Kaario.

kokemuksin varustettuna. Kaikkien ihmeeksi saatiin teatterin talous hänen aikanaan joltiseenkin kuntoon, ja esitysten taiteellinen taso kohosi hiljalleen mutta varmasti johtajan kokemusten kasvaessa.

Mutta enemmän kuin yksikään johtaja on Tampereen Teatterille merkinnyt sen suurin ja pitkäaikaisin näyttelijä, *Simo Kaario*, joka on kolmattakymmentä vuotta loistavimmin edustanut teatteria ulospäin. Monesti on yleisö pelkästään Simo Kaarion mukanaolon vuoksi uskonut teatteriinsa, ja lukemattomat kerrat se on vain hänen takiansa täyttänyt katsomon. Kaario on tällä hetkellä suomalaisen näyttelijäkunnan huomattavin henkilö ja sen syvin, monipuolisin taiteilijapersoonallisuus. Hänen työnsä ovat viimeisinä vuosina täysin kohonneet eurooppalaiselle tasolle sekä tunteen syvyydessä että tekniikan rautaisessa varmuudessa. Jos suomalaisten näyttelijäin kesken toimeenpantaisiin taiteellinen kymmenottelu, saattaisi Kaario ehkä joissakin »lajeissa» hävitä, mutta hyvin saattaisi hän yksinään uskaltautua otteluun yhdistettyäkin joukkuetta vastaan. Surullisinta Kaarion taiteessa on, että sen tuntevat tarkkaan vain tamperelaiset, joita on liian vähän ja jotka tuskin ovat

Alla. Tampereen Teatterin nykyinen johtaja Eino Salmelainen.

Ylhäällä. Nykyinen henkilökunta sekä entinen johtaja J. Lahdensuo, joka ohjasi "Jokamiehen".

*

osanneet pitää näyttelijämestariaan täydessä, ansaitussa arvossa.

Tampereen Teatterin yleisö on vuosien kuluessa huomattavasti muuttunut. Vanhoina aikoina antautui ensi-iltayleisö vapaaehtoisesti ja välittömästi teatterin valtaan. Nykyinen ensi-iltaväki on kovin varovaista ja ujoa. Näytöksen päätyttyä syntyy miltei poikkeuksetta ensiksi lyhyt hiljaisuus. On kuin harkittaisiin, sopiikohan tähän nyt olla tyytyväinen, ansaitseekohan tämä nyt minun taputuksilla vahvistetun hyväksymiseni. Ja kun taputus vihdoin on alkanut, kuihtuu se sangen pian. Ettei vaan tulisi liiaksi innostuttua. Moni innoittunut näyttelijäesitys on ensi-illassa tällä tavoin alkuunsa murhattu. Jos Tampereen ensi-iltayleisö aavistaisi, kuinka masentuneena näyttelijäkunta enimmäkseen seuraa sen tavatonta kylmyyttä, niin se rohkaisisi ja innostaisi näyttelijöitä varmasti aivan toisella tavalla, sillä tamperelaiset pitävät sittenkin kovasti teatteristaan ja suosivat muutoin kaikin tavoin sen työntekijöitä. Teatterin kannalta olisi tällä hetkellä ehkä kaikkein toivottavinta, että ensi-iltayleisö taputtaisi käsiänsä hiukan uljaammin kuin näihin asti. Siitä kostuisi yleisökin. Ja onhan Tampereen Teatteri kaupungin huomattavin kulttuurihedelmä, joka ansaitsee yleisöltään myös tällaisen moraalisen tuen. Arpajaisten ja muiden avustustoimenpiteiden muodossa tamperelaiset kyllä esimerkillisen auliisti tukevat teatteriansa. Mutta teatteri toivoisi yleisönsä myös katsomossa olevan likempänä itseään.

Oikealla. Lastennäytännöstä.

ILTA SATAMASSA

Valok. R. Roos.

MISTÄ MESSUAMINEN ON SAANUT ALKUNSA?

KANSANTARINA VANHOILTA AJOILTA

Suomen Kuvalehdelle kirjoittanut IRJA MELA

Siihen aikaan, jolloin sudet ja muut männinkäiset tekivät vallattomuuksiaan laitumilla ja kyläteillä, eleli Pukkilan pitäjässä se suursyömäri pappi. Tämä oli juuri se sama sielunpaimen, jonka avustuksella Porvoon makkaratehtailijasta tuli miljonääri, ja tämänpä papin ansiosta on Pukkilan pitäjässä vielä nykyäänkin sianhoito kukoistavalla kannalla.

Samaan aikaan kuin tämä mainio hengenmies vaikutti Pukkilan kirkkokansan ja kinkeriherkkujen keskuudessa, vaikutti siellä myös lukkari jokseenkin samaan tapaan.

Sillä vaikka tämä kukkojen mieliharmi ulkonaiselta olemukseltaan olikin yhtä surkea ja laiha kuin pappi oli pulska ja lihava, niin hän oli sisäpuoleltaan niin mallikelpoisesti rakennettu, että hän sen johdosta oli vähintään yhtä innokas syömähommissaan kuin virkaveljensäkin. Ja missä ikinä nämä kaksi istuivat yhdessä aterioimassa, siellä he tekivät niin puhdasta jälkeä, että piiat kyökinpuolella kerrassaan säästyivät astiainpesuvaivalta.

Eipä siis ihme, että papista ja lukkarista näissä yhteisissä harrastuksissa tuli mitä parhaimmat kaverukset. Niiden kinkeri-, ristiäis- ja hautajaismatkojen lisäksi, jotka suorastaan kuuluivat heidän velvollisuuksiinsa, he tekivät vielä tämän tästä yhdessä Porvoon-matkoja ja viipyivät kerrankin tällaisella reisulla kolme vuorokautta.

Mitä kaikkea he tällä ajalla toimittivat ja mitä ihmeellisiä herkkuja söivät, siitä ei valitettavasti ole kirkonkirjoissa halaistua sanaakaan.

Arvattavasti he kuitenkin söivät itsensä liian kylläisiksi, sillä kotimatkalla he istuivat ihan ääneti vierekkäin ja antoivat pappilan Ison-Mustan kulkea aivan omia aikojaan. Niinpä poikkesikin Iso-Musta hajamielisyydessään valtatieltä muutamalle karjapolulle ja olisi kai kävellyt tätä tietä miten pitkälle tahansa, ellei papin lempeä paimensilmä olisi keksi-

nyt lammaslaumaa tien vieressä sänkipellolla. Tämä näky herätti näet papin heti unelmista ja virkisti silmänräpäyksessä hänen lamaantuneen ruokahalunsa, ja tällöin hän myös huomasi, että he olivat ajaneet harhaan. Hän

ei kuitenkaan tullut tästä lainkaan pahoilleen, vaan huomautti lukkarille:

»Siinä on lihavia luojanluomia.»

»Niin on», vastasi lukkari, joka jo oli yhtä tolkussaan ja nälkäinen kuin pappikin.

Tämän jälkeen he istuivat pitkän aikaa ääneti ja ihailivat lampaita. Mutta kun he eivät tästä pelkästä katselemisesta paljoakaan kostuneet, tulivat he siihen yhteiseen päätökseen, että oli otettava edes yksi maistiaisiksi.

He astuivat nyt alas rattailta, katsoivat valmiiksi ison, lihavan pässin ja alkoivat sitä pyydystellä.

Mutta antoikos se peijakas itseään kiinni? Ei, vaan puikkelehti liukkaasti kuin sukkula sinne ja tänne ja narrasi papin ja lukkarin senkin tuhansissa mutkissa karkeloimaan sänkipellolla.

Pappi lihavampana väsyi ensin ja keksi sanoa lukkarille:

»Olisi tässä vielä kastetoimitus tänä iltana. Ota sinä se käyräsarvi kiinni, niin minä lähden tästä hiljalleen kävelemään kotiin päin.»

Sitten hän katosi tienmutkan taa.

»Kyllä minä tässä yksinkin pärjäilen», ajatteli lukkari, sitoi hevosen lujemmin aitaan kiinni ja ryhtyi jälleen metsästyshommiinsa.

Alkoi siinä vähitellen iltakin hämärtää. Lukkari punoitti kuin kekäle, mutta pässi käveli yhä edelleenkin sänkipellolla.

»Siinä taitaa piru pitää asuntoa», ajatteli lukkari ja katseli kiukuissaan pässin rasvaisia kylkiä. Mutta vaikka hän olisi kuinka kiukutellut ja punoitellut, ei hän saanut elukkaa kiinni, ja lopulta hänen täytyi luopua turhasta yrityksestään.

Kuinka ollakaan, lukkarin hääräillessä lampaitten seassa mitään muuta näkemättä ja kuulematta olivat sudet syöneet hänen hevosensa. Ei näet ollut Isosta-Mustasta jäljellä muuta kuin kaviot ja häntäjouhet, kun lukkari väsyneenä saapui paikalle. Kaiken kukkuraksi hätyytti häntä vielä kiire kotimatkalle, sillä huominen päivä oli sunnuntai, ja hänen piti varhain olla virantoimituksessa.

Kaverukset näkivät toisensa vasta kirkossa seuraavana aamuna. Mutta koska oli kirkonmenojen aika, ja seurakunta istui tavallista valppaampana, ei pappi mitenkään saanut tilaisuutta pujahtaa lukkarilta tiedustelemaan tämän lammasjahdin vaiheita. Lukkari istui lukkarinpenkillään sen näköisenä kuin ei saisi missään tilojaan, ja pappi oli halkeamaisillaan uteliaisuuteensa.

Lopultakin pappi kadotti kokonaan kärsivällisyytensä. Hän koroitti äänensä ja lauloi lukkarille selkä seurakuntaan päin kääntyneenä:

»Saitkos sinä sitä möö-köö-köö?»

Johon lukkari luikahutti vastaan:

»En saanut minä sitä möö-köö-köö — — — suu-deet söi ii-haa-haan.»

Ja tästä — uskovat Pukkilan pitäjäläiset — on messuaminen saanut alkunsa.

Päivän nimiä

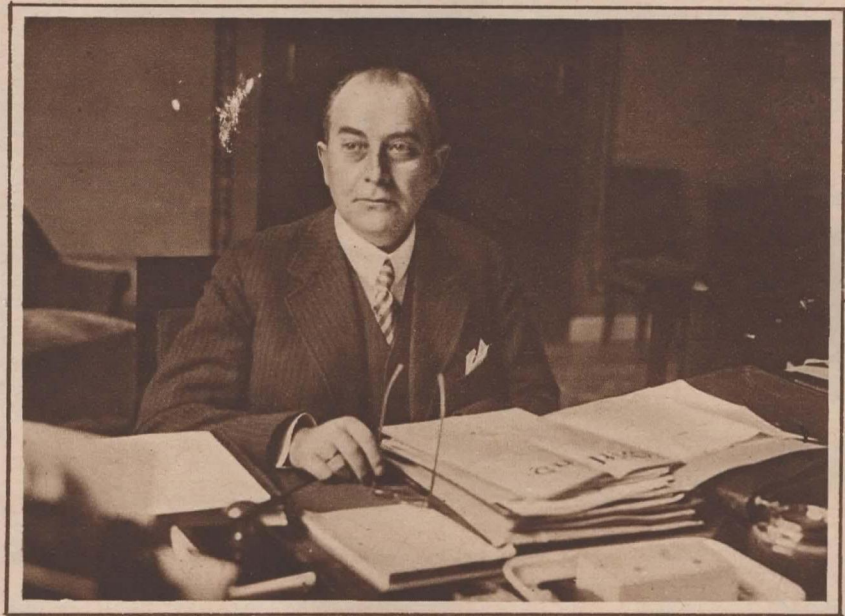

SAKSAN UUSI ULKOMINISTERI, tri Stresemannin seuraaja, tri Curtius.

*

PROF. OWEN WILLIAMS RICHARDSON (oik.), englantilainen tiedemies, joka yhdessä herttua de Broglien kanssa sai fysiikan tämänvuotisen Nobel-palkinnon.

HERTTUA LOUIS VICTOR DE BROGLIE, ranskalainen tiedemies, joka yhdessä prof. Richardsonin kanssa sai fysiikan tämänvuotisen Nobel-palkinnon.

PROF. HANS von EULER, ruotsalainen kemisti, joka sai Nobel-palkinnon.

THOMAS MANN, saksalainen kirjailija, joka sai kirjallisuuden tämänvuotisen Nobel-palkinnon.

"Paras kuvani"

SAIMA ja T. J. LINDFORS, Tampere, Valokuvaamo Airan omistajien parhaat kuvat:

Vas. "Vanhus" ja oik. "Nuorukainen.

Alla. Saima ja T. J. Lindfors.

VÄINÖ OJALA, H:ki:
Oik. "Kuva selostaa elon, valon ja ilon hetket."

Alla. "Erämaan torppa. Etualalla näkyy kaikki mahdolliset sävyvivahdukset".

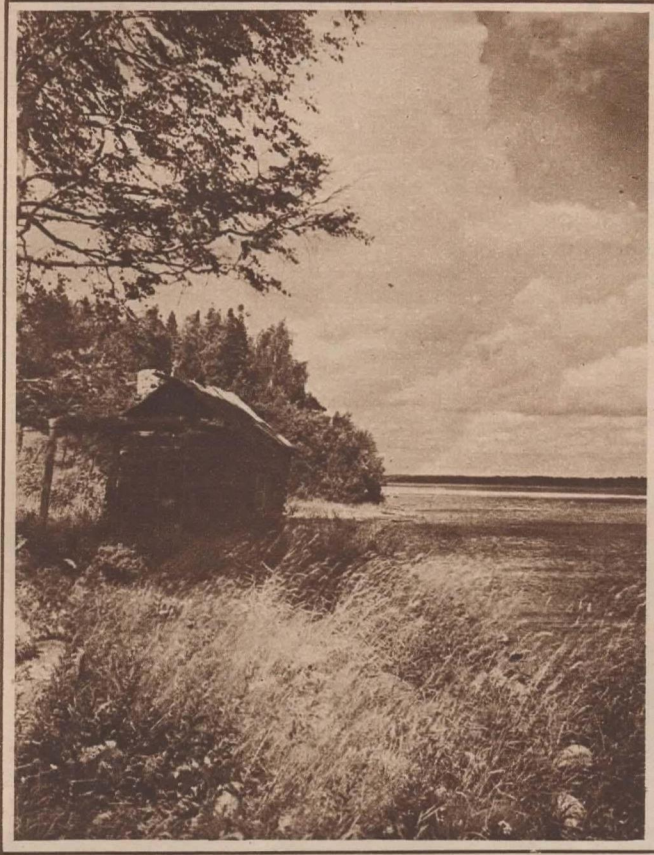

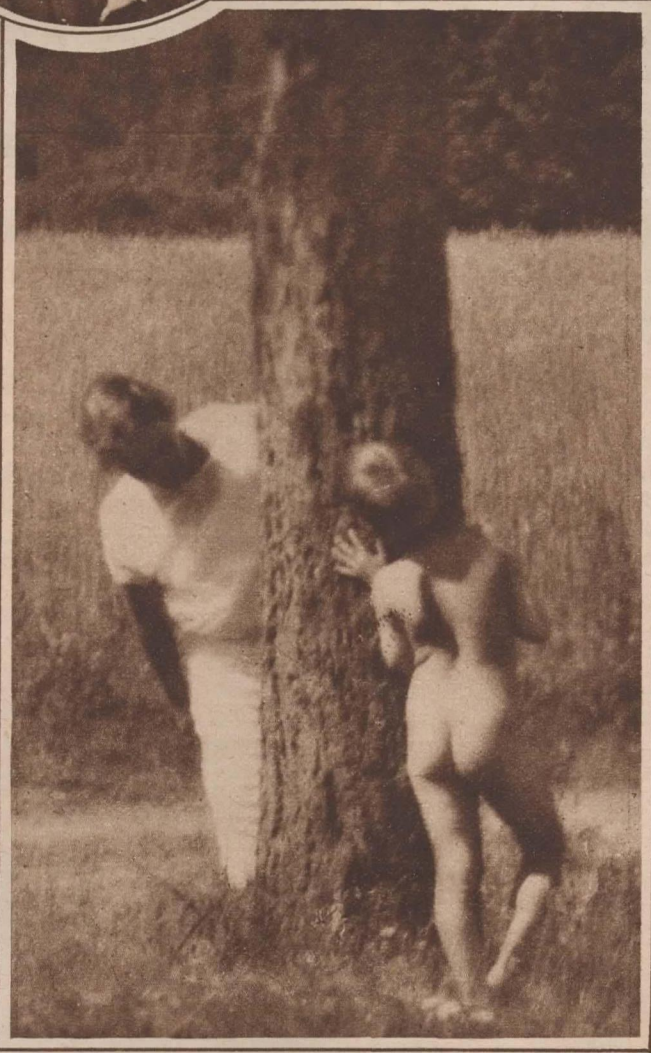

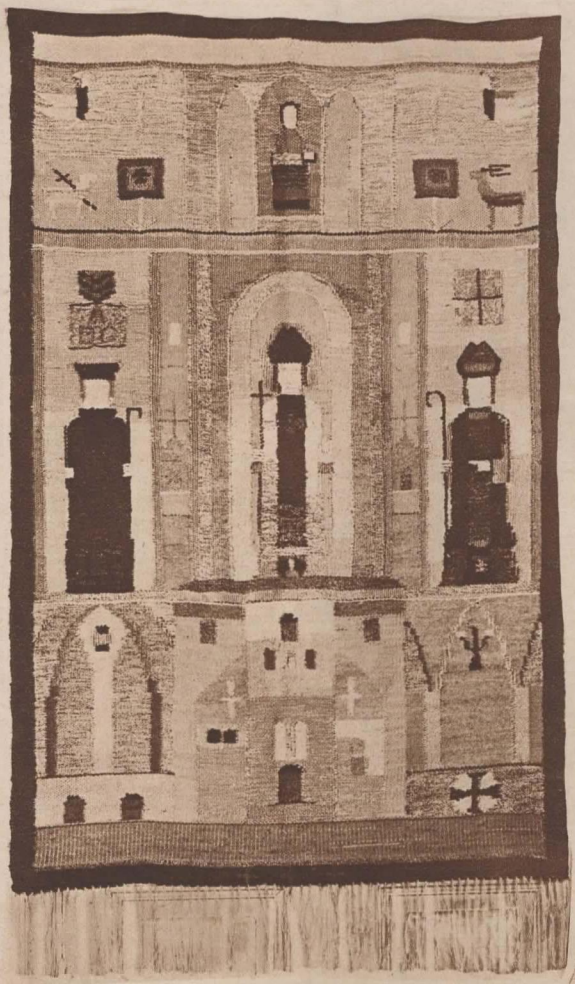

KUVAKUDOKSIA

MAIJA KANSASEN NÄYTTELYSTÄ

Taideteollisuusmuseo toimeenpanee tästälähin pieniä yksityisnäyttelyitä huoneistossaan Bulevardin 6:ssa museotyön elvyttämiseksi. Näyttelyt tulevat käsittämään sekä uusinta, taiteilijoitten itsensä näytteille asettamaa taideteollisuutta että myöskin vanhaa historiallista taideteollisuutta yksityisten kokoelmista. Näyttelysarjan aloittaa koristetaiteilija, rouva Maija Kansanen, jonka voimakkaasti omaperäiset työt viime syksyn taideteollisuusnäyttelyssä herättivät aivan erikoista huomiota. Näyttely avataan 30. 11. 29.

Alla. Sisäkuva Taideteollisuusmuseosta.

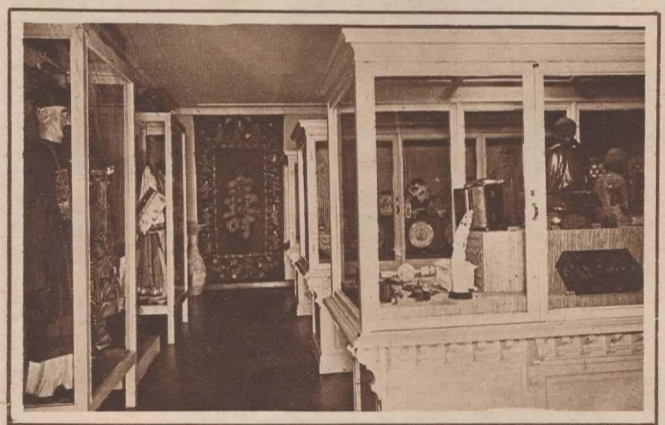

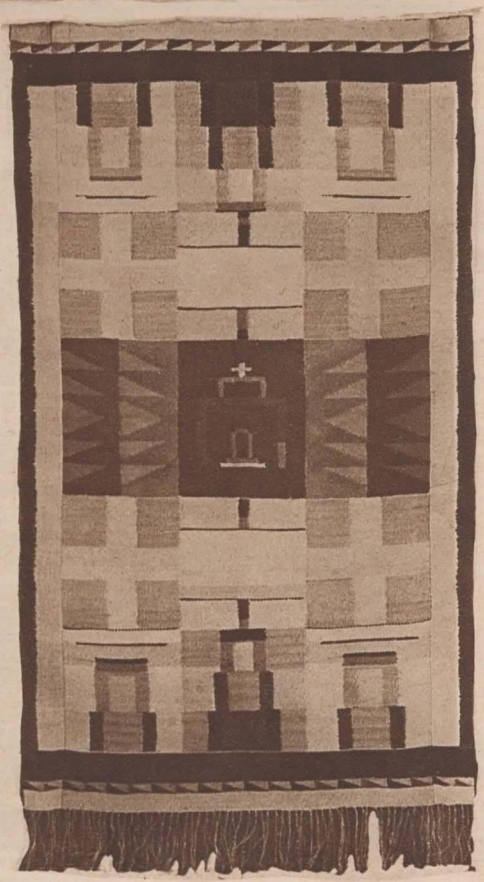

Ylhäällä vas. "Turun Tuomiokirkko", päävärі kullankeltainen. Saanut Barcelonan maailmannäyttelyssä Grand Prix'n.

Ylh. oik. Barcelonassa Grand Prix'llä palkittu kudos, päävärinä punainen.

Oik. Suomalaisaiheinen kuvakudos, päävärі harmaa. Palkittu Barcelonassa Grand Prix'llä.

KAHVIA JA KAHVILOITA

EUROPAN SUURIN kahvipakettien myyjä, Pauligin kahvilliike Helsingissä, täytti äskettäin 25 vuotta.

Oik. Johtaja Paulig tarkastaa kahvisatoa Brasiliassa.

Alla. Liikkeen tullivarasto Katajanokalla

"KULTAISEN KISSAN" KAHVILA (vas.) (Bar Chat Doré), Helsingin uusin, mannermainen ravintola ja kahvila, joka on uudenaikaista tyyliä. Kahvilassa ei ole esim. lainkaan lamppuja, ainoastaan valopintoja.

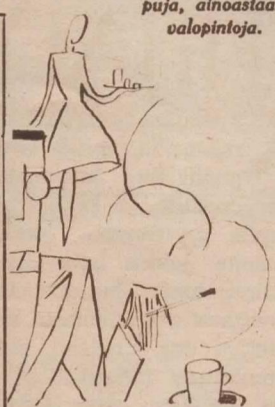

"TULENKANTAJIEN KAHVILA" (oik.). Äskettäin avasivat Tulenkantajat toimitushuoneistonsa yhteyteen, Atlas-pankin talooon kahvilan, joka heti avaamispäivästä lähtien on ollut väkeä täynnä, etupäässä tietenkin taiteilijoita ja tulenkantajia.

Luostarin holvikäytävä.

TUHATVUOTISIA VANHUKSIA

Käydessäni vastikään Pohjois-Englannissa ja Skotlannin rajamailla, missä sivumennen sanoen oli lokakuun puolivälistä huolimatta mitä ihanin ilma, kirkas auringonpaiste ja koko luonto pukeutuneena mitä loistavimpiin syysväreihin, jouduin näkemään useita kirkonraunioita, joiden harmailla hartioilla lepää lähes tuhatvuotinen tomu. Jos mitkään niin juuri nuo kirkonrauniot vahvistavat sitä vaikutusta, minkä täällä joka askelella saapi, nimittäin että Englanti, anteeksi, Iso-Britannia on vanha kulttuurimaa. (Meikäläisen on vaikea muistaa, ettei Skotlanti ole sama kuin Englanti, eikä kuitenkaan mikään loukkaa skotlantilaista niin syvästi kuin se, että hänen isänmaastaan puhuttaessa käytetään nimitystä Englanti.) Sinä lyhyenä aikana, jolloin minulla oli tilaisuus kierrellä Berwickshiressä ja Yorkshiressä, näin puolen tusinaa näitä vanhoja kulttuurin esitaistelijoita, ja kaksi niistä, joista nyt tahdon kertoa, ovat merkillisimmät koko saarivaltakunnassa. Walter Scott rakensi itselleen aikoinaan talon pienen Tweed-joen rannalle, joka virtaa luonnonihanan Berwickshiren läpi. Seutu ei ole niin jylhän kaunista kuin pohjois-Skotlannissa, se on hymyilevämpää ja viljavampaa, mutta täällä-

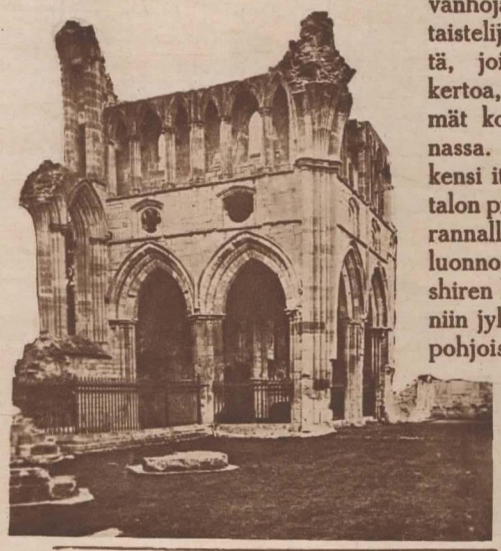

Walter Scottin hauta.

kin on harjuja, joilta avautuu laajoja näköaloja. Scottin Abbotford on vanhan linnan tyyliin rakennettu, ja sen sanotaan tulleen niin kalliiksi omistajalleen, että se osittain oli syynä Walter Scottin suureen taloudelliseen ahdinkoon, joka pakotti hänet aivan ylivoimaiseen työhön. Kun Scott kuoli, haudattiin hänen ruumiinsa lähelläolevaan Dryburghin Abbeyhin, joka vuosisatoja oli jo ollut raunioina. Ajoin samaa tietä Abbeyhin, jota myöten Scottin ruumis 50 vuotta sitten saatettiin viimeiseen lepoonsa. Tie kiertelee Tweed-joen mutkittelevia rantoja nousten yhä korkeammalle, kunnes se kohoaa harjanteelle, joka suuren kirjailijan mukaan on saanut nimen »Scott's View». On kuin seisoisi siellä temppelin harjalla koko maailma

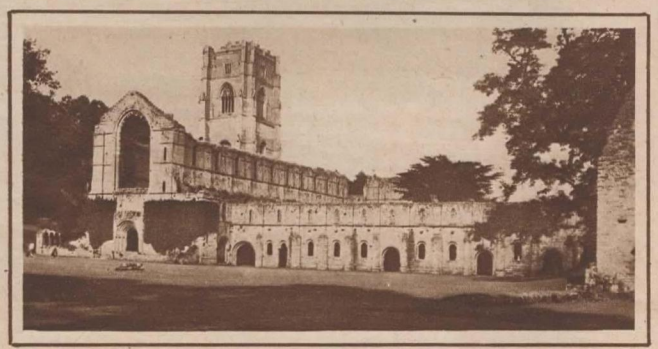

Fountains Abbey, kirkko ja torni.

jalkojensa juuressa, ja on helppo kuvitella niitä näkyjä, jotka täällä kulkivat tietäjän sisäisen silmän ohi, kun hän kesäiltoina katseli auringon mailleenmenoa tältä korkealta valtaistuimelta. Tämän harjanteen kyljessä sijaitsee Dryburgh Abbey, korkeitten kypressien ja setripuiden varjossa. Pääportti, joka johtaa kirkon edustalle, on hyvin säilynyt, samoin osa kirkkoa, jonka holvin alla Skotlannin suur-

mies lepää. Abbeyn rakennusryhmä on hyvin laaja, niinkuin yleensä nämä vanhat kirkko- ja luostarirakennukset, jotka ovat peräisin normannien kaukaiselta aikakaudelta.

Vuosi sitten tähän hiljaiseen pyhäkköön saatettiin toisenkin skotlantilaisen suurmiehen, lordi Haigin maalliset jäännökset. Hänen hautansa on Scottin hautaholvin vieressä, ja hänen muistokseen on kirkon edustalle pystytetty kiviristi, johon on upotettu rautainen miekka, patsas, jommoisia näkee monin paikoin varsinkin sodassa kaatuneitten muistomerkkeinä.

Suurin ja parhaiten säilynyt raunio koko Iso-Britanniassa lienee Fountains Abbey Yorkshiressä. Toista kymmentä benediktiinimunkkia, jotka olivat tyytymättömiä luostarisääntöihinsä, asettui v:n 1100 paikkeilla Skellin laaksoon, joka siihen aikaan oli viljelemätöntä erämaata. He asuivat aluksi seitsemän suuren taxus-puun varjossa, jotka vielä tänäkin päivänä seisovat paikoillaan, ja viettivät hurskasta elämää paastoten ja rukoillen. Heidän maineensa levisi pian ympäristöön, ja monet rikkaat miehet avustivat heitä niin, että he saattoivat ryhtyä kirkon ja luostarin rakentamiseen. Vuosisatojen kuluessa Fountains Abbey, joka sai nimensä seudulla olevista monista lähteistä, kohosi maan kaikkein rikkaimmaksi ja mahtavimmaksi. Pääportin yläpuolella näkyy vieläkin vuosiluku 1494, jolloin luultavasti tämä suunnaton rakennusryhmä valmistui. Jäljellä olevat rauniot antavat meille täysin selvän kuvan abbeyn komeudesta ja suuruudesta. Niinpä kirkko on 358 jalkaa pitkä ja 66 jalkaa leveä, ja pilarit siinä ovat jykeviä, 23 jalan korkuisia. Kirkossa on useita kappeleita, joihin aikoinaan haudattiin abbotteja ja lähiseudun suuria herroja ja sotasankareita. Alttarin lattiatiilet ovat hyvin säilyneet, ja eräässä kappelissa on kivinen taulu, joka kuvaa Neitsyt Marian ilmestystä. Torni, joka on neliskulmainen, 168 jalkaa korkea ja 25 jalkaa leveä, on parhaiten säilynyt osa koko rakennusryhmää, mutta niinpä se onkin myöhemmältä ajalta kuin itse kirkko.

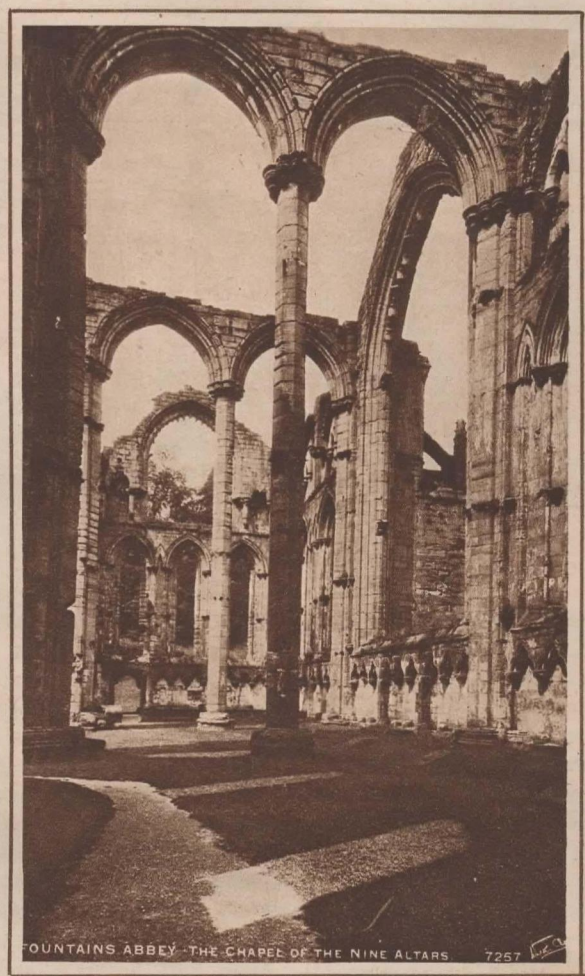

Kaunein osa kirkkoa on Neitsyen kappeli, joka on sijoitettu kirkon itäpäähän. Suuri itäinen ikkuna on kerrassaan valtava, ja pilarit ovat kevyet ja korkeat kannattaen kattoholveja. Kappelissa oli aikoinaan yhdeksän alttaria, joista keskimmäinen oli pyhitetty Neitsyt Marialle.

Paitsi kirkkoa sisältyi Fountains Abbeyhin joukko muita rakennuksia. Parhaiten säilyneet ovat luostarin holvikäytävät, jotka ovat 300 jalkaa pitkät, sekä ruokasali, keittiö isoine takkoineen, munkkien kammiot ja suuri, kaunis kokoussali. Erittäin kaunis on myös luostaripiha, missä vanhan jättiläissetrin varjossa on vieläkin vanhempi kaivo.

Osa abbeyta on hajoitettu melkein maan tasalle, niin että siitä on jäljellä vain niinsanoakseni »asemakaava». Ehdottomasti tulee ajatelleeksi, minnehän kaikki sen muurikivet ovat joutuneet. Ja tuntuu siltä, kuin läheinen pieni kylä antaisi vastauksen tähän kysymykseen. Sillä kaikki kylän talot ja korkeat puutarhamuurit ovat rakennetut samasta kivestä kuin itse abbeykin. Lieneekö niiden rakennusaine raunioista peräisin vai eikö, sitä en tiedä, mahdottomalta se ei ainakaan tunnu.

Vas. Neitsyen kappeli ja sen yhdeksän alttaria.

Alla. Pääportti.

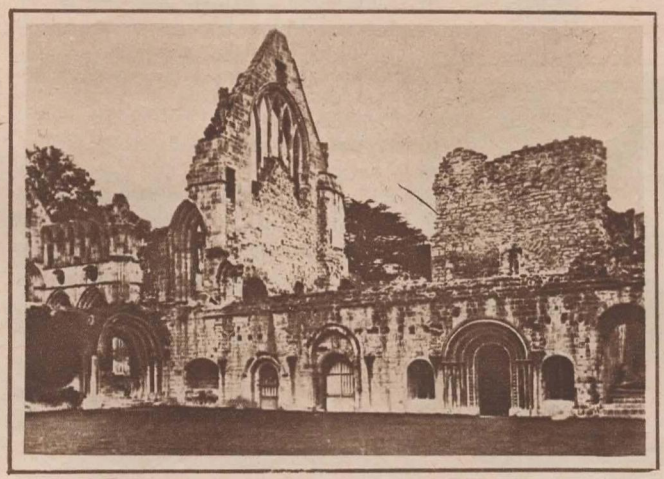

Kirkko ja luostari.

Tämä suuri, ihmeellinen abbey on yksityisen omaisuutta, sen omistaja asuu läheisellä maatilalla, mutta aivan abbeyn portin pielessä on hänellä myös suuri vanha linna, sekin rakennettu samasta harmaasta kivestä kuin itse abbey ja ollut tähän saakka myös osittain raunioina. Minun kulkiessani sen ohitse oli suuri joukko työmiehiä siellä parhaillaan työssä korjaten vaurioita, pannen paikoilleen uusia ikkunoita ja asettaen siihen sähkö- ja luultavasti myös lämpöjohtoja. Onko linna aiottu hotelliksi vai vuokrattavaksi jollekulle amerikkalaispohatalle, sitä en tiedä. Mutta uusi aika tekee valloituksia kaikkialla, painaen leimansa yksin tuhatvuotisiin muistoihinkin.

Lontoossa lokakuulla 1929.

Helmi Krohn.

Naisten nurkka:

KOTITEKOISIA MAKEISIA

Joulu lähenee, ja mieltämme alkavat askarruttaa kysymykset, miten voisimme tänäkin jouluna rakkaitamme ilahduttaa. Paitsi joululahjojen valmistamista ja hankkimista on perheenemännille mieleistä puuhaa myöskin erilaisten jouluherkkujen valmistaminen, ja entisten lisäksi haluaisimme tänä vuonna niihin liittää kotitekoiset makeiset.

Makeisten valmistus sellaisenaan on jo tuollainen juhlallisen jännittävä toimitus koko huonekunnalle, ja mikäpä olisikaan lapsille mieluisampaa kuin saada olla mukana auttamassa äitiä makeisten teossa. Kaksin verroin hauskempaa on vielä joulumakeisten valmistus, johon aina liittyy jotakin iloisen ja odottavan salaperäistä, kuten jouluun ja sen yhteydessä oleviin valmistuksiin yleensä.

Esitämme tässä makeisten valmistamiseksi muutamia ohjeita, joiden mukaan ne ovat perin yksinkertaisia tehdä. Niihin tarvittavia aineksia on hyvä varata kotiin jo hyvissä ajoin ennen joulua, jotta ei jäisi ilman, jos ne viime tingassa kysyttäessä olisivat loppuneet apteekin tai rohdoskaupan hyllyltä.

Osoittaaksemme, kuinka odottamattoman halvoiksi makeiset kotona tehden tulevat, olemme laskeneet, paljonko alempana mainitut laadut tulevat maksamaan kilolta. (Raaka-aineet on laskettu Helsingin hintojen mukaan.) Karamellivärejä (jauheena), traganttijauhetta ja viinihappoa voi ostaa apteekista tai rohdoskaupasta markalla kutakin, ja niistä riittää moniin keitoksiin, joten olemme jättäneet ne hintalaskelmia tehdessämme huomioonottamatta.

Marmeladi.

25 gr agar-agaria (apteekista)	5: —
1 l vettä	
800 gr sokeria	6: —
250 „ „	
3 dl omenasosetta	2: 50
1 1/2 tlk. viinihappojauhetta	
10 gr päärynä-eetteriä tai -öljyä	5: —
karamellivärejä.	

Agar-agar on väritön japanilainen leväkasvi, jota käytetään nesteiden hyytelöittämiseen. 25 gr agar-agaria annetaan seistä 1 litrassa vettä pari päivää. Omenasoseen voi keittää 100 gr:sta kuivatuita omenoita.

Ryhdyttäessä marmeladia valmistamaan on agar-seos ensiksi lämmitettävä, jolloin sitä pohjaanpalamisen estämiseksi on hämmennettävä teräsvispilällä. Kun agar-agar on sulanut, lisätään nesteeseen 800 gr sokeria, minkä jälkeen se saa kiehahtaa. Toinen erä sokeria (250 gr) lisätään, ja seos saa hämmennettäessä kiehua 45 min., ei kuitenkaan kovalla tulella, koska agar-agar siinä tapauksessa menettää hyytymiskykynsä. Seos saa jäähtyä jonkin verran, ennenkuin siihen lisätään 3 dl hienon sihdin läpi puserrettua omenasosetta, jonka jälkeen se saa silloin tällöin hämmennettäessä melkein täydelleen jäähtyä. Vasta nyt maustetaan seos hienonnetulla viinihapolla ja 10 grammalla päärynä-eetteriä. Veitsenkärjellinen vihreätä karamelliväriä sekotetaan ruokalusikalliseen kylmää vettä ja tätä väriseosta tiputetaan marmeladiseokseen sen verran, että tämä tulee väriltään kauniin vaaleanvihreäksi.

Jos tahtoo saada kahdenmakuista ja -väristä marmeladia, voi keitetyn seoksen jakaa kahteen yhtä suureen osaan ja maustaa toisen 5 grammalla päärynä-eetteriä ja värjätä sen vihreäksi. Toinen osa maustetaan 5 grammalla ananas-eetteriä ja värjätään keltaiseksi.

Kun seos on maustettu ja värjätty, kaadetaan se posliinivadeille. Jäähtymisen tapahduttua leikataan hyytynyt marmeladi säännöllisiksi palasiksi, jotka pyöritellään kristallisokerissa ja ladotaan rasiaan, käyttämällä voipaperia kerrosten ja rivien välissä palasten toisiinsa tarttumisen estämiseksi.

Tällaisesta annoksesta saadaan 1 kg 800 gr marmeladia. Ainekset maksavat noin 19 mk, joten marmeladikilon hinta on 10 mk 50 p.

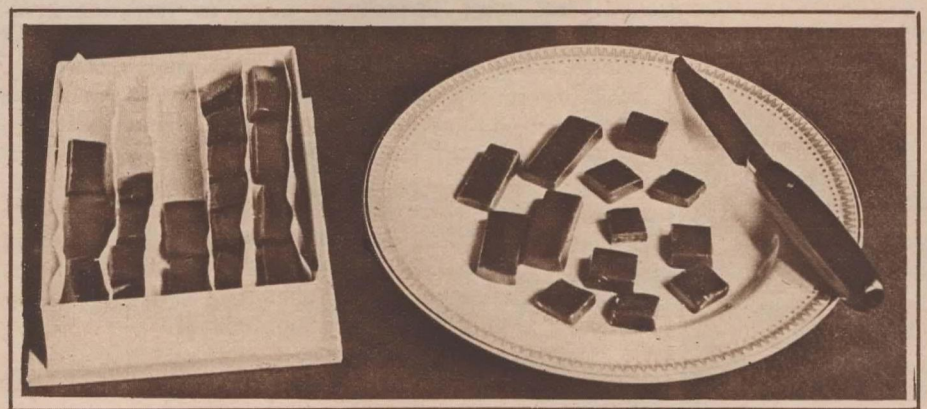

Marsipaani.

1/2 kg kuorituita manteleita	25: —
1 „ hienointa puuterisokeria	7: 50
1 tlk. traganttiliuosta	
vähän vettä	
karamellivärejä.	

Manteleista irtaantuu kuori varsin helposti, jos niiden annetaan seisoa muutama minuutti kiehuvankuumassa vedessä, jossa niitä ei kuitenkaan pidä keittää. Kuoriminen on suoritettava pari kolme päivää ennen marsipaanin valmistamista. Kuorittaessa kostuneiden mantelien tulee kuivua ja kovettua entiselleen,

Kermakaramelleja.

Marmeladit leikataan, pyöritellään sokerissa ja ladotaan rastoihin.

sillä sitä hienompaa mantelijauhetta saadaan, mitä kuivempia mantelit ovat.

Kuoritut, kuivat mantelit jauhetaan hienoksi ja hierotaan hienon siivilän läpi. Melkein kaikki sokeri sekoitetaan manteliin ja seokseen lisätään nyt 4 rlk. vettä ja 1 tlk. traganttiliuosta. (Traganttiliuos valmistetaan siten, että $^1/_2$ tlk. traganttikumijauhetta annetaan sulaa muutaman tunnin aikana $^1/_2$ dl:ssa vettä.) Taikina vaivataan huolellisesti tasaiseksi ja notkeaksi ja vettä lisätään siihen, jos se tuntuu kuivalta.

Nyt mantelimassa jaetaan osiin, jotka värjätään eriväriksi, esim. keltaiseksi, punaiseksi ja vihreäksi, ja osa jätetään värjäämättä. Värjääminen tapahtuu siten, että ruokalusikalliseen vettä liuotetaan veitsenkärjellinen värijauhetta ja tätä väriseosta vaivataan mantelimassaan niin paljon, että haluttu väri saavutetaan. Jos taikina on liian löysää, lisätään siihen sokeria.

Keltaisesta osasta muodostetaan esim. pieniä sieniä tai pieniä porkkanoita, joiden tyveen painetaan vihreä marsipaaninappi. Vihreä mantelimassa kaulitaan 1 mm:n paksuiseksi levyksi ja siitä leikataan paperista tehdyn mallin mukaan herneenpaloiksi sopivia soikeita kaistaleita. Värjäämättömästä taikinasta pyöritellään herneitä, jotka sijoitetaan riviin vihreälle palkolevylle, jonka toinen puoli taivutetaan herneiden yli, muodostaen siten mitä herkullisimman puoliavoimen herneenpalon.

Raidallisia marsipaanimakeisia tehdään siten, että eriväriset mantelimassat kaulitaan yksitellen ohuiksi levyiksi, jotka leikataan samankokoisiksi ja ladotaan päällekkäin, vuorotellen erivärisiä, kunnes haluttu korkeus saavutetaan. Laitetta painellaan vähän kaulinpuulla, jotta levyt tarttuisivat toisiinsa, minkä jälkeen se leikataan suorakaiteenmuotoisiksi palasiksi (kuvassa vasemmalla).

Makeisille voi keksiä monia muitakin muotoja, kuten jouluporsaita, kinkkuja, retiisejä, kukkia ym. Etenkin lapsille on tämä muovaileminen hauskimpia jouluvalmistusaskareita.

Aineet tähän annokseen maksavat noin 33 mk, ja kun siitä saadaan 1 $^1/_2$ kg makeisia, maksavat ne vain 22 mk kilolta.

Kermakaramellit. (Tjeinushki.)

$^1/_2$ l hyvää kermaa	9: —
200 gr sokeria	1: 20
1 dl siirappia.	—: 80

Yllä luetellut ainekset keitetään hiljaisella tulella, kunnes keitos kestää karamellikokeen. (Tässä tapauksessa kesti tunnin ajan.) Koe suoritetaan siten, että teelusikallinen seosta pannaan kylmään veteen, ja kun se hyytyy kovaksi, tässä tapauksessa sitkeänpuoleiseksi, on seos tarpeeksi kiehunut. Ken haluaa, voi lisätä siihen vähän vaniljasokeria mausteeksi. Seos kaadetaan voidellulle vadille ja jäähdyttyään se leikataan neliön- tai suorakaiteenmuotoisiksi palasiksi. Karamellit ladotaan rasiaan, jonka kerrosten ja rivien väliin asetetaan voipaperia estämään makeisia tarttumasta toisiinsa.

Aineet näihin kermakaramelleihin maksavat 11 mk, ja niistä saadaan 450 gr, joten hinta kilolta on 25 mk.

Kermakaramelleihin tarvittavat aineet ovat meille vanhastaan tuttuja, ja niiden valmistaminen on niin yksinkertainen, että se onnistuu varmaan tottumattomallekin. Taidammepa keittää niitä jo ennen joulumakeisten valmistamista, etenkin kun ne ovat niin mieleisiä lapsille — ja aikuisillekin.

I. S.

Marsipaanista muodostettuja raidallisia makeisia, sieniä, porkkanoita y. m.

Siunauksellinen 50 penninen

Esi-isämme, muinaiset suomalaiset, olivat mestareita taikojen teossa ja loitsujen luvussa. Niillä he parantsivat tauteja ja tekivät monenlaisia ihmeitä.

Ovatko nämä taidot jo kokonaan kadonneet kansamme keskuudesta?

Eivät ole.

Jokainen meistä voi erään pienen taikasauvan avulla suorittaa suuria asioita. 50-pennisen voi muuttaa tällaiseksi ihmeelliseksi taikasauvaksi, kun vain on perillä, miten se tehdään.

Tokko lukija tietääkään, että sadattuhannet sairaat lapset ympäri maailman ovat saaneet terveytensä takaisin pienen ihmeellisen taikamerkin — joulumerkin — avulla. Niinpä esim. Amerikassa on pelkästään joulumerkkivaroilla rakennettu kokonaista 800 parantolaa.

Joulumerkki taikoo lapsille terveyttä. Se auttaa meitä kaikkia torjumaan terveyttämme vaanivaa tuberkuloositautia.

Kolmena vuotena on meillä Suomessakin jo ollut joulumerkki. Ihmeelliseksi taikasauvaksi se on meilläkin osoittautunut. Satojatuhansia markkoja on jo kerääntynyt kirstun pohjalle parantolan rakentamiseksi tuberkuloosia poteville lapsille.

Nyt joulun kynnyksellä me koko Suomen kansa Rajajoelta aina Petsamon perille koristamme korttimme, kirjeemme ja joululahjapakettimme kauniilla joulutunnelman tuojalla — Tuberkuloosin Vastustamisyhdistyksen joulumerkillä. Siitä ei kukaan meistä vähääkään köyhdy. Mutta siitä koituu suurenmoinen lahja Suomen sairaille lapsille ja siunausta moniin maamme koteihin.

Siten taiomme terveyttä pienille lähimmäisillemme.

Mikä voisikaan olla mieluisampi tehtävä!

Joulu on ilon juhla. Muistakaamme niitä, jotka kärsivät! »Antajan käsi ei kuivu.»

Kalevanniemen lastenparantolasta.

MITÄ MAASSA ON TAPAHTUNUT

Palokuntalaiskurssit Viipurissa: kuvassa kurssilaiset opettajineen. Valok. E. Davidsson.

Iisalmen "pilvenpiirtäjä", 3-kerroksinen hotelli- ja liiketalo, ensimäinen laatuaan Iisalmessa. Valok. S. Lehtola.

Kyllikälan kasvatuslaitos, joka 17. 11. 29 täytti 10 v. Kasvatuslaitos Koivukujalta katsottuna. Valok. J. Nisula.

Jaakkiman kristillinen kansanopisto, joka vihitään tarkoitukseensa 1. 12. 29. Rakennustyöt on suorittanut Oy. Pyramid.

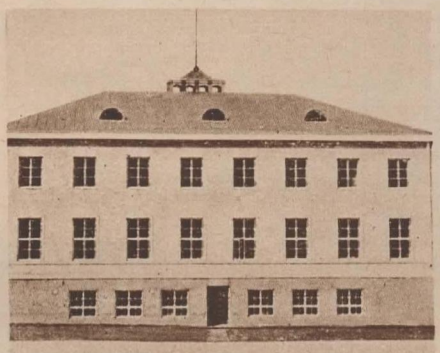

S. S. Liiton siipikarjanhoitokoulu Hämeenlinnan lähistöllä. Aloitti toimintansa 1. 11. 29. Valok. E. Bruun.

Lahden sekakuoron 5-vuotiskonsertista, joka annettiin 17. 11. 29. Johtaja opett. T. Silvonen. Valok. L. Siukonen.

Ennätysten mies: Torpp. A. Lampela, Pulkkila O. l., rakentanut 7 torppaa ja on neljännessä aviolitossa. Valok. V. Soukka.

Oulun Työväenopiston mustikkipiirin orkesteri, joht. A. Aho, antoi äskettäin kaksi konserttia Oulussa. Valok. Sähkö Valokuvaamo.

Uudenaikaista metsästystä: jänis "ammuttu" uudella Fordilla. "Metsästäjänä" on ollut U. Hendolin Kiteeltä.

"Antiikkikuvaksi" sanoo tätä lähettäjä: "Taavun torppa" Taivassalossa. Valok. Greta Latho.

Yli 100-vuotias torppa Vilnijärvellä. Vielä viime kesänä siinä asuttiin. Valok. I. Korhonen.

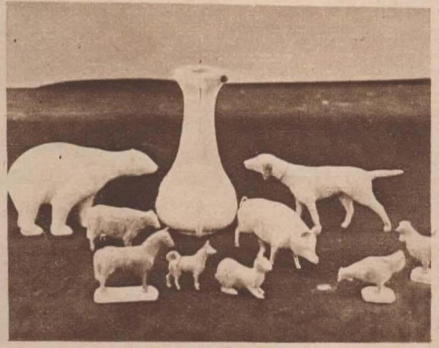

V. Makkosen, Lieksasta, tekemiä puu- ja kiviveistoksia. Valok. H. Kontkanen.

MYLLYJÄ. Vanha tuulimylly Kodisjoelta, rakennettu v. 1793 ja jauhattaa vielä. Oik. Vanha käsimylly samalta paikkakunnalta. Siinä on kirjoitus: "Å. 1793 v. C. A. J. O. S." Valok. E. Isoettola.

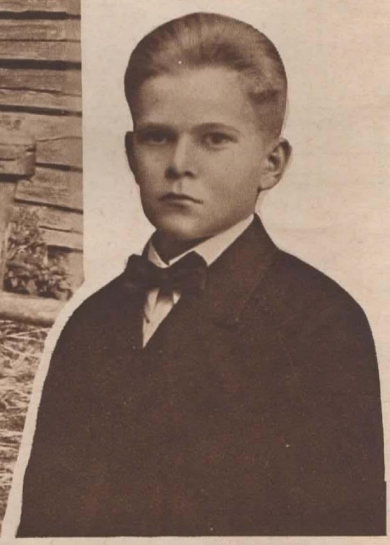

SISUMIEHIÄ. Lyseolainen Kalle Lehmus, Kotkasta, joka vielä marraskuussakin joka päivä ui 100 m:n matkan. Koettakaapas kerran, niin käsitätte asian paremmin!

MUOTOKUVIA

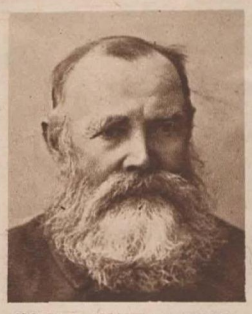

JUHAN KUSTAA ELIIN,
talonomistaja. Hämeenlinna.
85 v. 1. 12. 29.

ANNA E. HEIJA,
leskirouva. Viipuri.
80 v. 1. 12. 29.

MARIA TORVELA,
leskirouva. Kemi.
80 v. 30. 11. 29.

MIMMI AULANKO,
rouva. Helsinki.
80 v. 22. 11. 29.

ANNA SALMINEN,
rouva. Piikkiö.
75 v. 3. 12. 29.

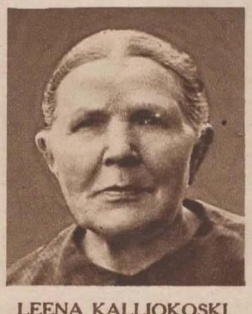

LEENA KALLIOKOSKI,
vanhaemäntä. Hattula.
75 v. 25. 11. 29.

VILHELMIINA HURME,
leskirouva. Maaria.
75 v. 21. 11. 29.

EDLA EKMAN,
leskirouva. Viipuri.
70 v. 2. 12. 29.

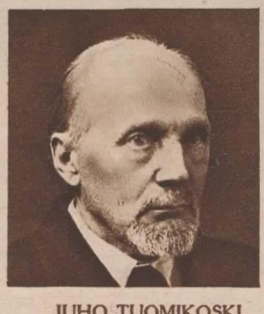

JUHO TUOMIKOSKI,
maanviljelijä. Oulainen.
70 v. 2. 12. 29.

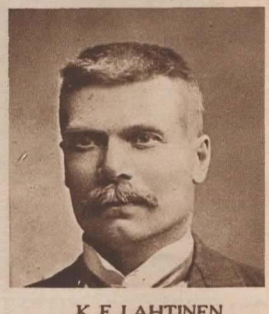

K. F. LAHTINEN,
huvilanomistaja. Käpylä.
70 v. 29. 11. 29.

ANNA KORHONEN,
leskirouva. Alatornio.
70 v. 27. 11. 29.

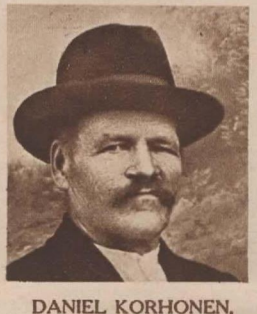

DANIEL KORHONEN,
hiilenpolttaja. Sulkava.
60 v. 7. 11. 29.

IDA KAUKONEN,
emäntä. Varkaus.
50 v. 2. 11. 29.

HANNA TENHUNEN,
joht. rouva. Kiuruvesi.
60 v. 4. 12. 29.

LEMPI VALPURI MÄKIÖ
rouva. Helsinki.
† 17. 11. 29 29 v.

SUOMEN KUVALEHTI. Toimitus: Helsinki, Uudenmaankatu 10. Puh. 20471. Käsikirjoitukset ja kuvat, joita ei voida käytää, palautetaan ainoastaan, jos palautusmaksu on liitetty mukaan. Henkilökuvien tulee olla toimituksella 2 viikkoa ennen asianomaista merkkipäivää. Tilaushinnat: 1 vk. 85: —, 1/2 vk. 45: — ja 1/4 vk. 25: — Ulkomailla: 1 vk. 135: —, 1/2 vk. 70: — ja 1/4 vk. 40: —. Irtonumerot 3: —. — Konttori: Helsinki, Uudenmaankatu 10. Avoinna 9—1/2 12 ja 1—5. Lauantaina 9—3. Puhelin: 20 471. Tilauksia vastaanotetaan puhelimitse. — Ilmoituskonttori: Helsinki, Uudenmaankatu 10. Avoinna kuin yllä. Puhelin 20 471 (Mantila).

KOTI JA KÄYTÄNTÖ

Taas nämä 3 uutta oivaa julkaisua puoleen hintaan

Niihin moniin etuihin, joita Suomen Kuvalehti on vuoden kuluessa toimittanut tilaajilleen ja lukijoilleen, liitetään nyt vielä joulun kynnyksellä yksi uusi:

JOKAINEN TILAAJA SAA PUOLELLA HINNALLA

kolme aivan uutta julkaisua, joiden sisällykset soveltuvat erikoisen hyvin juuri nyt jouluetu-aikojen tehtäviin. Samassa sarjassa, jossa nämä julkaisut nyt ilmestyvät, ovat aikaisemmin ilmestyneet: »*Terveet lapset, onnelliset äidit*», »*Leivonnaisia ja makeisia*» ja »*Mitä teen ennen lääkärin tuloa?*». Nyt ilmestyvät tässä **KOTI JA KÄYTÄNTÖ**-sarjassa yhtaikaa seuraavat kolme julkaisua:

N:o 4 ***Kaakkuja ja leivonnaisia,*** jos jonkinlaisia. 50 parasta valmistusohjetta.
N:o 5 ***Miten pysyn terveenä ja joustavana?*** 10 vuotta iän lisää. Järkevien miesten opas.
N:o 6 ***Lampunvarjostimia ja kahvipannunmyssyjä.*** Ihania malleja — käytännöllisiä valmistusohjeita.

Vahinko, ettemme voi tässä nyt julkaista näytteitä niistä kauniista kuvista, joilla nämä julkaisut on valaistu, mutta voitte itse nähdä jo julkaisut kirjakaupassanne. Katsokaa niitä, emme muuta pyydä, sillä oston toimitatte heti ne nähtyänne. Niin ne ovat kauniita pelkät kuvatkin. Ja miten ne juuri soveltuvat *joululahjojen valmistusohjeiksi!* Ne soveltuvat sinänsä *joululahjoiksi.* Varsinkin »järkevien miesten opas» on tervetullut jokaiselle isälle jouluksi.

Jokaisen julkaisun hinta on 12 markkaa, mutta Suomen Kuvalehden tilaaja, joille sitä nyt ensiksi tarjotaan, saavat jokaisen 6 markalla, jos tilaavat nämä kaikki kolme uutta numeroa yhtaikaa, eli siis kaikki ***kolme 18 mk:lla.*** Älkää, hyvät ihmiset, jättäkö käyttämättä tätä mainiota tilaisuutta. Näitä julkaisuja Te tarvitsette.

Leikatkaa irti tämä!

TILAUSLIPPU

Allekirjoittanut, joka on Suomen Kuvalehden v:n 1929 tilaaja, tilaa täten

KOTI JA KÄYTÄNTÖ-sarjan kirjat:

N:o 4 **Kaakkuja ja leivonnaisia,**
N:o 5 **Miten pysyn terveenä ja joustavana?**
N:o 6 **Lampunvarjostimia ja kahvipannunmyssyjä,**

joiden yhteinen hinta on 36 mk, mutta jotka minä Suomen Kuvalehden tilaajana saan 18 mk:lla.

Nimi: .....

Osoite: .....

.....

.....

Tämä lippu lähetetään paikkakunnan kirjakauppaan tai, jollei sellaista ole, os. Suomen Kuvalehden konttori, Helsinki.

Suuren muotikeskuksen edut

ovat siinä, että sinne kaikkien muoti-alojen vuolaat uutuus-virtaukset päätyvät ja siellä rakkaimmat ja virkistävimmät muotituulahdukset puhaltelevat *eteläisineen ja pohjoisineen.*

Stockmann, Helsingin keskustassa, on juuri sellainen paikka missä aina perehtyy kaikkeen uuteen: villa-, silkki- ja puuvilla-kankaiden arvokkaaseen edustajistoon ... arki-, aamupäivä- ja iltapukujen hurmaaviin valio-yksilöihin ja nykyaikaisiin tak-keihin, hattuihin ja aamuleninkeihin, jotka ovat joko manner-maista alkuperää tai täysin niiden veroisia kotimaisia valmis-teita. Neulepukimien *lämminhenkisyys* on kerrassaan kiehtova ja alusvaatteiden, sukkien, hansikkaiden, kaulaliinain, käsi-laukkujen, jalkineiden ja päällyskenkien kauneus nostattaa mieleen pysyväisen miellyttävyyden tunteen niitä käytettäessä.

1862

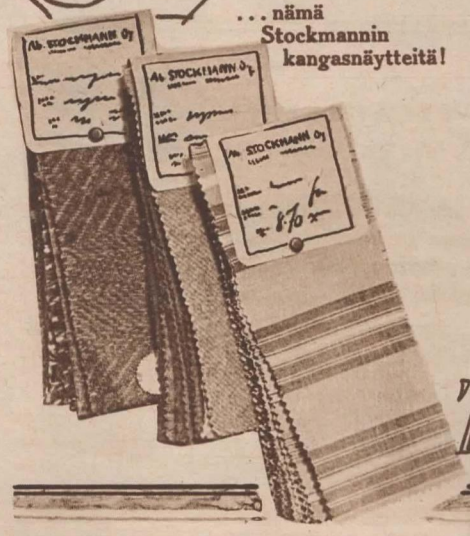

... nämä Stockmannin kangasnäytteitä!

Stockmannilta saa kaikkea liiketalon kohtuullisiksi tunnetuilla hinnoilla!

Toispaikkakuntalaiset! Kirjeitse tai puhelimitse voitte kääntyä Maaseututilaus-osastomme puoleen: se hoitaa huollettavak-seen saamansa tehtävät toimeensaperehty-neiden vakavuudella, perinpohjaisuudella ja nopeudella ... ja Teidän tyytyväisyytenne on oleva parhain sille suomanne kiitos!

Tavaratalo Stockmann

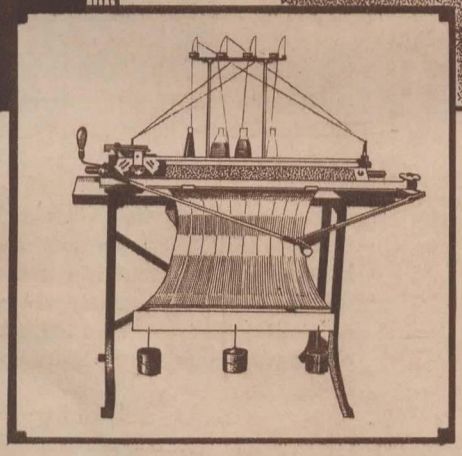

"Voitte katsella minua –

olen itsenäinen, uudenaikainen nainen — tiedän, mitä teen. Ei ole suinkaan sattuma, että tämä itse valmistamani leninki on päälläni, sillä pohdin aikoinani naisten ansaitsemiskysymyksen aivan tarkoin — ja ostin PERSSONIN KUTOMAKONEEN."

Tekin tarvitsette Perssonin kutomakoneen!

Mutta Te ette tarvitse sitä yksinomaan itseänne kaunistaaksenne, jolla silläkin on suuri merkityksensä. Ei — Te tarvitsette sen ansaitaksenne.

Pitkät illat, jotka tavallisesti kuluvat hukkaan! Oleskelemista — tyytymättömyyttä! Mutta PERSSON! Se tuo elämäänne hyödyn — Tekin voitte olla hyödyksi, voitte ansaita tarvitsematta miehenne tai perheenne apua.

Ja PERSSONIN KUTOMAKONEEN avulla voitte ansaita nopeasti. Jos tahdotte tutustua siihen, täyttäkää ohellinen kuponki, ja meille on suuri ilo saada Teille postivapaasti lähettää selostusvihkosemme, vähittäismaksuehtomme ja koneesta saamamme kiittävät lausunnot.

PÄÄSETTE ILMAISEKSI KUTOMAKOULUIHIMME, joita meillä on Helsingissä ja Viipurissa, jos ostatte meiltä kutomakoneen.

S.K. 48

OSAKEYHTIÖ NEOVIUS

Helsinki, Kalevankatu 12

Pyydän saada lähemmän selostuksenne Perssonin kutomakoneesta.

Nimi .....

Osoite .....

Älkää unohtako kirjoittaa nimeänne kuponkiin.

Neovius

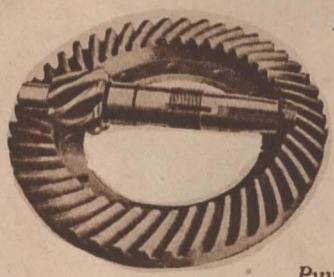

Erikoisvalmisteemme autoja varten:

Hammaspyörät, Akselit, Tapit, Holkit, Jouset, Puskurit y. m. varaosat ja varusteet.

Pyytäkää tarjouksia.

O/Y AUTO-TARVIKE A/B

Tampere, Sorinkatu 1 · Puh. 1451, 1443

WEED-

LUMIKETJUT

Maamme autoilijain suosima ensiluokkainen lumiketju.

SAADAAN LÄHIMMÄLTÄ **WEED** MYYJÄLTÄ KAIKISSA LIIKEKESKUKSISSA

Tukkumyyjät:

SUOMEN VOIMAVAUNU OY
Helsinki, Mikonkatu 13
Puh. 26541

OY NIKOLAJEFF
Helsinki, Arkadiankatu 2
Puh. 35743

Takuumerkki. Vitamiinipitoisuus tarkastettu.

Korvaamaton lääke ja verraton ravintoaine on

Peter Möllerin hydroxyylivapaa kalanmaksaöljy. Kaikkialla maailmassa lääkärit suosittelevat sitä sen joka suhteessa hienon laadun vuoksi. Vitamiinipitoisuus tarkastettu. 100 % puhdasta kalaöljyä. Mauton, hajuton, eikä jätä mitään jälkimakua. Myydään ylläkuvatulla merkillä varustetuissa alkuperäispulloissa. Huomatkaa tarkoin, että öljy on nautittava kylmänä — huolehtikaa siis siitä, että se säilytetään kylmässä paikassa. Antakaa lapsille

PETER MÖLLERIN
PUHDASTA NORJALAISTA
HYDROXYYLI-VAPAATA
KALANMAKSAÖLJYÄ

Leivonta sujuu kellon mukaan —

Käyttäessänne RAJAMÄEN HIIVAA taikinaanne, voitte minuutilleen laskea, milloin viimeiset leivät pääsevät uunista. Tämä johtuu Rajamäen hiivan erinomaisesta nostatusvoimasta ja ehdottomasta tasaisuudesta, jotka taas ovat seuraus puhtaiden ja ensiluokkaisten raaka-aineiden käytöstä hiivan valmistuksessa. — Ja tuntiessanne kaiken menestyvän mielenne mukaan, havaitsette, että hiivakin voi olla hyvän tuulen aihe joulukiireissä.

Älkää pyytäkö *hiivaa* —
pyytäkää *Rajamäen hiivaa!*

VALTION ALKOHOLILIIKE
HELSINKI

HARVINAISEN HALVALLA
»KONKURENS» Viipuri, Aleksanterink. 31, asem. vastapäätä

Miest. talviplyshihattuja	kpl. 30:—	Miesten trikoliinipaitoja	kpl. 45:—
» karvahatt. (koivisto)	» 42:—	» alushousuja	» 15:—
» » (pajarim.)	» 40:—	» siniaivinahousuja .	» 22:—
» lippakarvahattuja ..	» 55:—	» valkoisia alushous.	» 21:—
Valm. lammaskauluksia	» 45:—	» damaskeja	pari 15:—
Myyrännahkoja	» 6:50	Palttinaa	m. 4:—
Kanininnahkoja	» 25:—	Aivinaa	» 6:—
Sähkökaniininnahkoja ..	» 35:—	Lakanakangasta(130 lev.)	» 11:—
Biberetnahkoja	» 35:—	» valaistua (140 l.)	» 16:50
Naist. sähkökaninkaul.	» 65:—	Sertinkiä	» 5:75
Suuria filttejä	» 35:—	Madepolamia	» 7:50
Lasten filttejä	» 15:—	Sidekangasta	» 2:50
Miest. sarkahousuja	» 55:—	Pyyheliinakangasta	» 5:50
» työhousuja	» 35:—	Puseroflanellia	» 7:—
» työpuseroita	» 35:—	Alusvaateflanellia	» 8:50
» flanellihousuja ..	» 20:—	Patjakangasta	» 9:50
» flanellipaitoja	» 20:—	Työhousukangasta	» 10:50
» aluspaitoja	» 12:—	Villamusliinia	» 16:—
» paitoja väril. edull.	» 16:—	Silkkikangasta	» 19:—
» tyykipaitoja	» 20:—	Talvileninkikang. ruud.	» 11:—
» paitoja pikee rinn.	» 22:—	Tyykiä ruudull.	» 7:—
» manset. pait. perkal.	» 25:—	Satiinia	» 9:50
Upseeripaitoja	» 25:—	Palttokangasta 140 lev.	» 30:—

Maaseudulle tavarat lähetetään jälkivaatimuksella. Tilaukset Smk. 50:— rahtivapaasti. — Hintaluettelo pyydettäessä lähetetään postivapaasti.

O.Y.

SUOMEN VANUTEHDAS

A.B.

tuottaa: Prima pumpulivanua, maitosiivilävanua »Puhdas» (Puritas), Prima selluloosavanua, sideharsoa, ensisiteitä, Aino-, Luna- ja Perfektasiteitä, vattiinia, räätälivanua, flokkia, akkunapumpulia, tiivistyslistoja, sellokangasta, villansekaista miesten pumpulikangasta, tilkkeitä, terramassaa j. n. e.

Kysykää kaikista hyvinvarustetuista kaupoista edellämainittuja KOTIMAISIA tuotteitamme.

Valmistautukaa kuuntelemaan jouluohjelmia

Jouluksi tahdotte saada kaiken hienoksi ja järjestykseen. Muistakaa panna myös radionne kuntoon. Vaihtakaa vanhojen, kuluneiden putkien tilalle uudenaikaiset Valvo-putket. Tänä talvena Teillä on entistä enemmän iloa radiostanne, jolle Valvo-putket ovat antaneet uuden, voimakkaan ja kirkkaan äänen.

Radioputki johon voitte luottaa

VALVO

Ellei kauppiaallanne vielä ole Valvo-putkia, niin kirjoittakaa meille.

O/Y RADIOVOX A/B

HELSINKI · KAISANIEMENK. 5.

SILKKISUKAT

ovat kalliita

sentähden täytyy Teidän pestä niitä hyvin varovaisesti. Kuinka helposti juokseekaan silmukka, jos Te käsittelette sukkianne kovakouraisesti käyttämällä niiden pesuun kovaa saippuaa ja hankaamalla niitä.

Nykyajan tärkeimmät vaatekappaleet vaativat nykyaikaista pesumenetelmää:

Käyttäkää LUX saippuahiutaleita!

LUX on puhdasta ja mietoa ja palauttaa se täydelleen silkin hienon kiillon ja sen luonnollisen pehmeyden.

A.B. LEVER O.Y.
Helsinki

Hinta: Smk. 5:- p:lta

L.F. 16 — 29

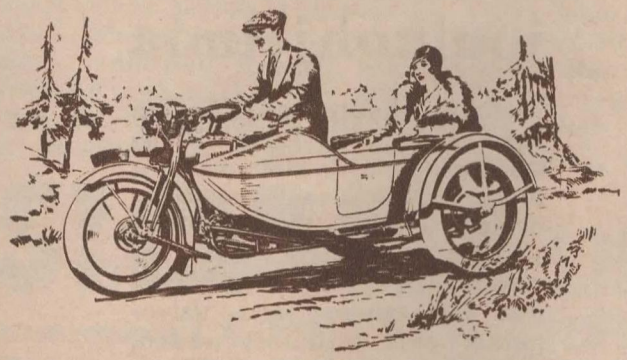

Kansainvälisissä maantiekilpailuissa Ruotsissa
10. 11. 29

ajoi Artturi Blomqvist Helsingin Moottoripyöräkerhosta kilpailumatkan saamatta yhtään rangaistuspistettä. Moottoripyörä oli

HARLEY-DAVIDSON

NOPEA · KESTÄVÄ
LUOTETTAVA

YKSINMYYJÄ

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta r. l.

Joulu-Aitta ON AARRE-AITTA

Tänä vuonna painetaan Joulu-Aitta *kokonaan syväpainossa*. Tämä takaa sen, että julkaisu jo ulkoasultaankin edustaa parhainta, mitä tässä maassa voidaan aikaansaada ja että toimittajan mahdollisuudet sen mielenkiintoistuttamiseksi moninkertaistuvat.

Joulu-Aitan todella rikkaasta sisällöstä joitakin tietoja: Runoutta edustavat *Katri Vala*, *Olavi Paavolainen* »Helsinki by night» Poutiaisen valokuvin, *Einari Vuorela* ja *Mika Waltari*, jolta on humoristinen runo »U. S. A.» Aivan erikoislaatuinen on *E. v. Wendtin kirjoitus* »Suomalainen kunniamiekka Napoleonille». *J. V. Lehtonen* kuvaa Otto Mannisen kotisaarta. *Huugo Jalkanen* ja *Erkki Kivijärvi* ovat kirjoittaneet kiintoisia esseitä. *Hellaakoski* on antanut novellin. *Vilho Setälä* on laatinut »kuvakirjeen valokuvauksen harrastajille». *Vehka-Heikiltä* ja *Agapetukselta* on pakina kummaltakin. Suomen Klondykestä, Suojärvestä, kertoo *R. O. Sten*. Ensi vuoden muotiuutuuksia esitetään. Huumori-Aitta on täynnä iloa ja Pikku-Aitta antaa päänvaivaa joulunpyhiksi. Lisäksi vielä »Mitä Te tahdotte tietää?», Aitan uusin osasto. Kuvitus runsas.

Sivuluku 120. Hinta on vain 15 mk.

Veli Giovanni:

NIKU JA NAKU SAAVAT KÄRSIÄ LYHYISTÄ HOUSUISTA

(Piirsi A. Tawitz)

Junnu ja Alli olivat menossa elokuviin. Oli mitä herttaisin ensilumen ilma. Kaikki olisi ollut kaunista ja hauskaa, jollei tielle olisi sattunut kiusanhenki-pari Niku ja Naku, jotka tarjoutuivat mukaan.

Kuva oli kylläkin niitä, jotka olivat "kielletyt lapsilta alle 16 vuoden", mutta Niku ja Naku koettivat olla mahdollisimman "isoa" ja arvokasta väkeä päästäkseen sisään.

Mutta turha toivo! Ovivahdin tarkka silmä kohdistui varrettaan pientin "aiskiin". "Teillähän on vielä lyhyet housutkin, lapsiahan te vielä olette" — puheli ovenvartija estäen Nikulta ja Nakulta tien.

Kyllä oli häpeä. Kaikki muut pääsivät sisään, mutta he eivät. Ja syynä vain se, ettei heillä ollut pitkiä housuja. Kyllä kai he muuten näyttivät jo aika miehiltä . . .

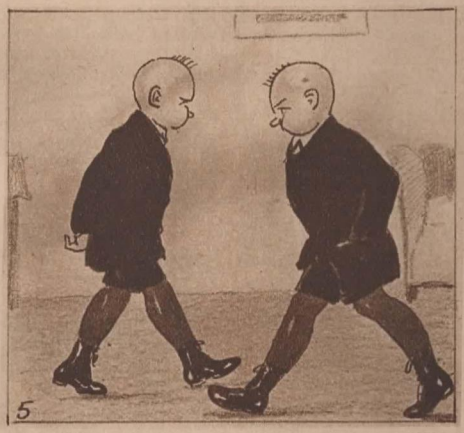

Kotiin tultuaan he harjoittivat pitkänmatkan-kävelyä pitkin huoneensa lattiaa ja tuumivat, mitä tehdä. Ja mitä Junnu sanoo, kun tavataan. Nyt se varmaan nauraa itsensä kuoliaaksi.

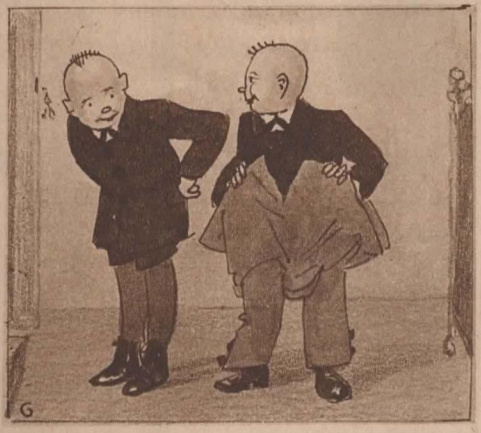

Sitten sai Naku päähänsä tuuman: on koetettava isän vaatteita. Ensin koetettiin housut ja sitten yritettiin vielä takitkin. Takin hihat sopivat oikeastaan paremminkin kuin housut.

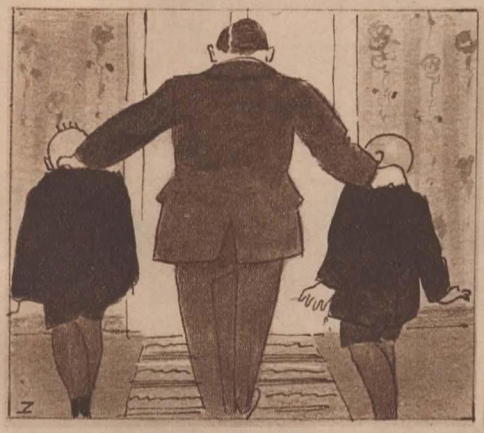

Mutta koettelulle tuli ikävä loppu, kun isä aivan odottamatta astui näyttämölle. Hän otti kumpaakin poikaa niskasta kiinni ja työnsi tyhjään konttoriin ja lukitsi oven.

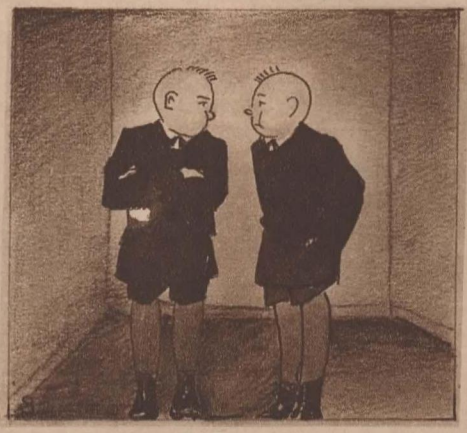

Siellä saivat Niku ja Naku tuumiella uusia ajatuksia ja uusia keinoja, miten saada pitkät housut. Vaikeata se oli ja yhtä synkkää joka puolella, katseli mihin tahansa . . .

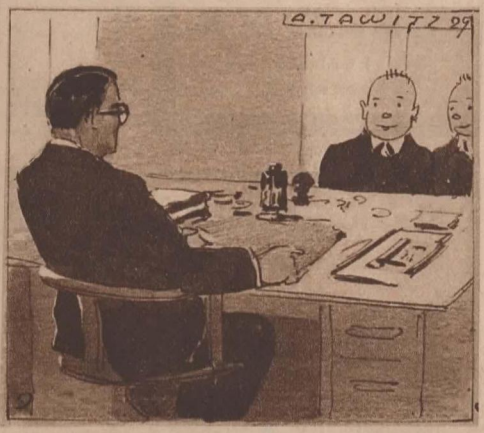

Ulos arestista päästyään he kiiruhtivat meidän luoksemme toimitukseen. He esittivät asiansa selvästi ja vaativasti: me tahdomme pitkät housut. Ei siihen tarvita muuta kuin vähän väriä. Jollei suostuta, niin . . .

Ensi kerralla Niku ja Naku osottavat mieltä.

CAROXIN

purutabletteja

desinfisioi suun ja nielun. Tekee hampaat valkoisiksi.

Lapset pureskelevat niitä mielellään.

Saatavana apteekeista ja rohdosliikkeistä.

ETERNA

ja MITA

hienoja tarkkuuskelloja

Saatavana hyvinvarusteetuista kellosepänliikkeistä

Uutuus!

Hyvä ja halpa kaikille

Smk. 450:—

Ihana ääni, soittaa jokaista levyä 25:een centimetriin.

Suuruus: 27×22+12,5 cm.

Lähetetään jälkivaatimuksella rahtivapaasti.

OTTO HELMRICH

Helsinki, Kasarminkatu 26

Ostakaa BOMANIN Ihanekalukankaita

MIKONKATU 4 HELSINKI

MAAN AINOA ERIKOISLIIKE

Näytteitä lähetetään maaseudulle

10 v:n takaus teräskielten kestävyydestä. Me toimitamme laadultaan parhaita **HARMONIKKOJA** joissa on l:ma teräskielet alumiinilaatoilla. 70 näppäintä, 80 bassoa 1,275:—. 100 näpp., 120 bassoa 1,800:—. 100 näpp., 200 bassoa 2,230:—. Hinnasto ilmaiseksi ja postivapaasti. Kirjemaksu 2:—.

Herfeld & Cie, Neuenrade 85, Westfalen

Yksiväristä kangasta kokonaista hienoa

seurusteluleninkiä

varten ainoastaan

Smk. 39:94

lähetyskustannuksineen. Tarjous on voimassa 20 päivää. Hienoa, tiheää, pesunkestävää, jäljiteltyä

Raakasilkkiä

78 cm leveää, kiiltävää ja lujaa myymme nyt

Smk. 17:75

m. postivapaasti.

Paras mitä kalleimman silkin vastike sekä paljon lujempi. Lyhythihaiseen seurusteluleninkiin tarvitaan $2^1/_4$ m. Siis vain Smk. 39:94 maksaa hienoon leninkiin tarvittava kangas. Hieno koristelumalli seuraa jokaista kappaletta maksutta. Värit: *Sysimusta, ruosteenvärinen, ruusunpunainen, ruiskukansininen, niilinvihreä, viininpunainen, vaaleansininen, ja lohenpunainen.*

Tyytyväisyys taataan.

Pyydetään lähettämään ..... m.

à Smk. 17:75. Väri.....

Firma K. A. K.

Stockholmsg. 43,
Köpenhamn Ö

HAPAG

HAPAG VÄLIMERI MATKAT 1930

huvimatka-höyrylaivalla

"OCEANA"

Välimeren länsiosa: tammik. 25 p.—helmik. 13 p., Hampuri-Lissabon-Cadiz-(Sevilla)-Marokko (Ceuta, Tetuan)-Malaga-Tunis (Kartago)-Palermo-Napoli-Genova. Alin hinta Smk. 5.500:-.

Orienttimatka: helmik. 19 p.—maalisk. 15 p., Genova-Napoli-Cicilia-Ateena-Rhodos-Palestiina-Egypti-Korfu-Ragusa-Venetsia. Alin hinta Smk. 7.200:—.

Suuri orienttimatka: maalisk. 16 p.—huhtik. 14 p., Venetsia-Ragusa-Korfu-Konstantinopoli-Ateena-Rhodos-Syyria-Palestiina-Egypti-Sicilia-Napoli-Genova. Alin hinta Smk. 9.100:—.

Välimeren keskiosa: huhtik. 16 p.—toukok. 2 p., Genova-Korsikka-Napoli-Sicilia-Tunis (Sousse, Kartago)-Alger-Baleerit-Barcelona-Ranskan riviera-Genova. Alin hinta Smk. 5.000:—.

Välimeren länsiosa: toukok. 20 p.—kesäk. 6 p., Genova-Ranskan riviera-Korsikka-Baleerit-Alger-Malaga-Cadiz (Sevilla)-Lissabon-Hampuri. Alin hinta Smk. 5.500:—.

H u o m.! Kaikki paikat I lk.

Tarkemmin ilmoittavat!

Lars Krogius & Co.,
pääedustaja

Matkailutoimisto Finlandia
Hallituskatu 17 (6:s kerr.) Helsinki
puh. 27 957.

HAMPURIN-AMERIKAN LINJA

PIETARSAAREN

SIKURI

PARANTAA
KAHVIN
VÄRIN
JA
MAUN

Maakauppiaat, huom!

Johtava helsinkiläinen muotiliike antaa välityspalkkiolla myytäväksi naisten ja lasten hattuja joka vuodenajaksi. Antakaa tieto myyntimahdollisuuksistanne ja suosituksistanne osoittein: »Molemminpuolinen hyöty», Suomen Kuvalehden ilmoituskonttori.

SYYS- JA TALVIKAPAT
TURKISKAPAT

saapuneet varastoomme kauniissa malleissa ja ihanissa väreissä ja myydään huokeisiin hintoihin.

Pukimo Oy. Kallio

HELSINKI — ITÄ-HEIKINKATU 9
Uusi Ylioppilastalo

O/Y

JYVÄSKYLÄN KIRJAPAINO

JYVÄSKYLÄ
Puh. 455 ja 600

huolehtii liikepainatustenne aistikkaasta ulkoasusta.

Huom.! Nuottipaino. Huom.!

Kirjoittakaa ***Akvilan Musteella*** *PALKITTU SUOMALAINEN LAATUTAVARA.*

AJANVIETESIVU

TOIMITTAJA: VELI GIOVANNI
OS. UUDENMAANKATU 10 HELSINKI

KEKSIKÄÄ TÄLLE KOJEELLE NIMI!

Meidän toimitukseemme pistäytyi eräs huomattavimmista nuoren polven säveltäjistämme ja mukanaan hänellä oli vehje, jota hän väliaikaisesti nimitti pyöriväksi voileipäpöydäksi. Kun se pannaan ruoka- tai kahvipöydän keskelle ja sille asetetaan leikkelelautaset, kerma-kulho ja muut yhteiset astiat, niin kenenkään ei tarvitse pyytää toisia antamaan niitä, vaan voi itse kiertämällä helpostí pyörivää tarjotinta saada asianomaisen astian kohdalleen. Toimituksen kahvipöydässä koeteltiin sitä ja havaittiin hauskaksi laitokseksi. Mutta se on kuulema ilman nimeä ja Suomen Kuvalehden lukijain pitäisi keksiä sille hyvä nimi. Nimiehdotukset ovat lähetettävät ennen joulua Veli Giovannille. Kuoreen paitsi osotetta on kirjoitettava: Nimiehdotus. Kolmen parhaan nimen lähettäjälle annetaan tämä patentin saanut vehje palkinnoksi.

JUSSI PYRY VALOKUVAA

Koska meillä nyt on joulu — pikkujoulu tosin vain, niin Jussi on pantu valokuvaamaan neitosia, jotka tänä iltana syövät enemmän puuroa kuin koko muuna vuotena yhteensä löytääkseen mantelin ja varatakseen itselleen kohtalon päästä mielitiettynsä emännyyttä hoitamaan.

JOKAMIEHEN LENTOKONE

Käy ilman polttoainetta. Merkillinen käyttövoima.

Me olemme saaneet eräältä ystävältämme Tolvajärveltä tässä kuvatun vehkeen. Se ei ole niille lukijoillemme, jotka ovat aikaisemmin seuranneet ajanvietesivuamme, tuntematon, sillä olemme jo kerran ennen sen julkaisseet. Nyt meillä on valmis kapine, jonka koko toimitus on saanut hyvin toimimaan. Kun vehje on valmiina käytettävänä, on käyttöohje seuraava:

Kone otetaan vasempaan käteen kädensijan kohdalta, pannaan propelli koneen toiseen päähän sille varattuun akseliin. Oikeaan käteen otetaan mukana oleva puukapula. Senjälkeen asetetaan vasen käsi polvea vasten siten, että kone tulee hieman kallelleen. Oikeassa kädessä olevalla puukapulalla hangataan, nopeassa tahdissa, koneen pykäläistä reunaa, ei pykälä puolelta suoraan, vaan niin että hankaus tulee vähän vinosti pykäliin. Propelli alkaa pyöriä. Riippuen siitä kummanne päin haluamme propellin pyörivän, hankaamme konetta joko oikealta tai vasemmalta puolen.

Lentokoneen valmistusohjeet ovat vieressäolevissa piirustuksissa. Puun pitää olla kovaa, hyvää pärepuuta. Ei voi muuta kuin ihmetellä, mikä panee propellin pyörimään pelkällä pykälien hankaamisella. Me kyllä tiedämme asian, muttemme sano sitä nyt. Ehkä myöhemmin. Lehtemmenuorille asiamiehille näytämme tätä vehjettä toimistoaikana.

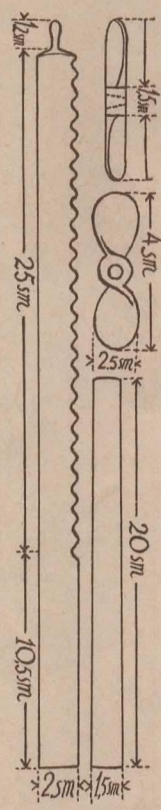

JUNNU.

Junnu on nuori ja Junnu on soma,
hänellä on aina aatteensa oma.
Hän on niin viisas, niin hieno ja hempee,
ryhtinsä varma ja katseensa lempee.

Montapa viisasta aatosta, tuumaa,
jotka jo ihmisen päätäkin huumaa,
lähtöisin Junnun on aivojen alta,
siellä on viisaus, voima ja valta.

Vaan toki jokainen senkin jo huomaa,
että on Junnukin Jumalan luomaa,
heikoksi yhdessä suhteessa aivan:
hänkin saa kokea lemmestä vaivan.

Hertta.

JUNNU-RUNO-KILPAILUMME

Junnu-runo-kilpailumme tuloksia luemme paraikaa. Runoja on enemmän kuin viimeksi luulimme, sillä moni lähettäjä on tehnyt useampia runoja. Runojen kokonaismäärä on lähes 500. Otamme tähän näytteeksi yhden tähänasti lukemistamme parhaista. Runo on vasemmalla.

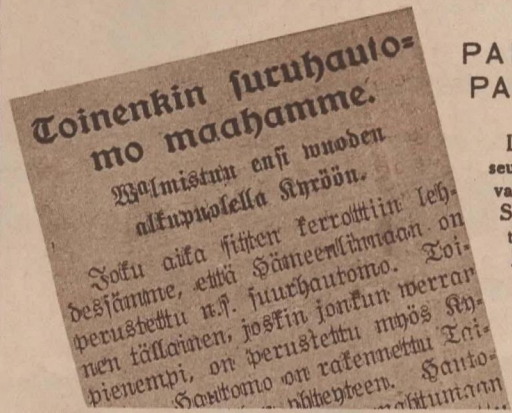

Toinenkin suruhautomo maahamme.

Valmistus ensi vuoden alkupuolella Kyröön.

Joku aika sitten kerrottiin lehdessämme, että Hämeenlinnaan on perustettu n.s. suruhautomo. Toinen tällainen, josta jonkun verran pienempi, on perustettu myös Kyröön. Hautomo on rakennettu Tai-

PAINOVIRHE-PAHOLAINEN

Luimme eräästä maaseutulehdestä vieressäolevan kaamean uutisen. Suruhautomo. Ja vielä toinen järjestyksessä. Missä on ensimäinen? Niinkuin ei niitä suruja olisi tarpeeksi hautomattakin.

Tätä numeroa seuraa Suomen Kuvalehden esittelylehti.

Arvottomasta ai[illegible]sta ar[illegible]as

TUKKU
Puutarhak 24 A 4

[illegible]antaloudellinen keksintö eritoten leipojia varten. Kaikki käyttämämme sokeri on kasvien nesteistä peräisin. Sokeriruoko antaa sitä runsaimmin. Eräiden puiden, esim. vaahteran mahlan sokeripitoisuus on myös niin suuri, että sen talteenottaminen käy kannattavaksi. Meidänkin puulajiemme mahla-aine sisältää sokeria, mutta sitä on niin vähän, ettei teollisuutemme ole voinut käyttää sitä hyväkseen viime kevääseen mennessä.

Mutta nyt on keksintö suoritettu. Porin Hiivatehdas on saanut sen käytettäväkseen ja muuttaa puunjalostuksessa erittyvän sokeri-aineen hiivaksi. Näin ollen Porin hiiva on riippumaton ulkomaiden raaka-ainetuonnista.

Helsingin Kaupungin Terveydellisten Tutkimusten Laboratorion analyysitodistuksessa N:o 700 sanotaan Porin hiivasta:

»— Hiivalla oli tavallinen väri ja tuore hapahko maku. — Mikroskooppisessa tutkimuksessa osoitti se sisältävän ainoastaan hiivasoluja eikä mitään bakteereja tai muita epäpuhtauksia.»

Eräs toinen lausunto Porin hiivasta:

»Tehtaan valmistama hiiva on osoittautunut erittäin korkealaatuiseksi, puhtaaksi, tehokkaaksi ja kestäväksi.»

Voiko hiiva olla puhtaampaa

1. *Sokeripitoinen raaka-aine johdetaan hiivatehtaaseen 130 asteen kuumana, jossa lämmössä bakteerit eivät elä.*
2. *Saatu hiiva eroitetaan separaattoreilla ja pestään moneen kertaan vedellä, niin että se tulee täydellisesti puhtaaksi.*
3. *Samassa tarkoituksessa kaikki Porin Hiivatehtaalla hiivan valmistuksessa käytettävä vesi suodatetaan ja sterilisoidaan.*
4. *Erikoinen koneisto puhdistaa tehtaaseen tulevan ilman, niin ettei siinä ole bakteereita eikä muita vieraita aineita.*
5. *Ennenkuin henkilökunta pääsee työsaleihin, tulee sen peseytyä ja pukeutua puhtaisiin työpukuihin pesu- ja pukuhuoneissa.*

PORIN HIIVATEHDAS

W. ROSENLEW & CO A.B.

Kustannusosakeyhtiö Otavan Syväpaino, Helsingissä, 1929